

soutěž vyhlásil:
Ústav termomechaniky AV ČR, v. v. i.

spolupráce:
Středisko společných činností AV ČR, v. v. i.
městská část Praha 8

zpracovatelé soutěžních podmínek a organizátoři soutěže:
Ing. arch. Jitka Brablecová, Ing. arch. Michaela Kloudová

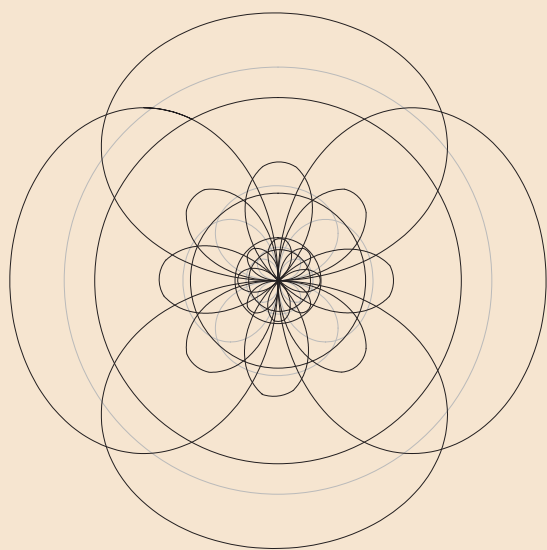
více informací na:
www.it.cas.cz/cs/pomnik-soutez

architektonicko-výtvarná soutěž
POMNÍK VÁCLAVA DOLEJŠKA
V HLAVNÍM MĚSTĚ PRAZE

Obsah

Vyhlašovatel o soutěži.....	2 - 5
Porotci o soutěži.....	6 - 9
Soutěžní podmínky.....	10 - 13
Život a dílo Václava Dolejška.....	14 - 19
Oceněné návrhy.....	20 - 41
Odměněné návrhy.....	42 - 47
Ostatní soutěžní návrhy.....	48 - 91

Vyhlašovatel o soutěži

ÚSTAV TERMOMECHANIKY AV ČR, V. V. I. AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY

Dne 7. října 2016 se v Ústavu termomechaniky AV ČR konalo hodnocení výtvarně-architektonických návrhů na zpracování návrhu pomníku profesora Václava Dolejška, významného českého fyzika. Záměrem soutěže bylo vytvořit formou uměleckého díla odkaz, který by vyjádřil Dolejškovy zásluhy o rozvoj experimentální fyziky a jeho odvahu dát své schopnosti do služeb odboje proti nacistům.

Predběžně se počítá s tím, že pomník bude umístěn do středu nově vzniklého parku na Mazance před akademickými budovami na pražském Ládví u ulice Dolejškova.

Porota sestavená z významných představitelů české výtvarné a architektonické scény a ze zástupců Akademie věd ČR vybrala z 28 soutěžních návrhů pět nejvhodnějších, které odborníci vyhodnotili jak z umělecké, tak z technické stránky jako nejlépe zpracované. Porota se však neshodla na jednoznačném vítězi, jehož dílo by doporučila k okamžité realizaci. Návrhy proto vybrala bez udání pořadí a ke každému z nich sepsala doporučení a připomínky.

Porota se rozhodla iniciovat druhé kolo, ve kterém by se mělo ukázat, zda je možné vybrané návrhy po finanční, technologické i kvalitativní stránce realizovat. Ve druhém kole, které se uskuteční po ukončení výstavy, budou přepracované návrhy znovu předloženy porotě k posouzení a bude vybrán konečný návrh.

Ing. Jiří Plešek, CSc.

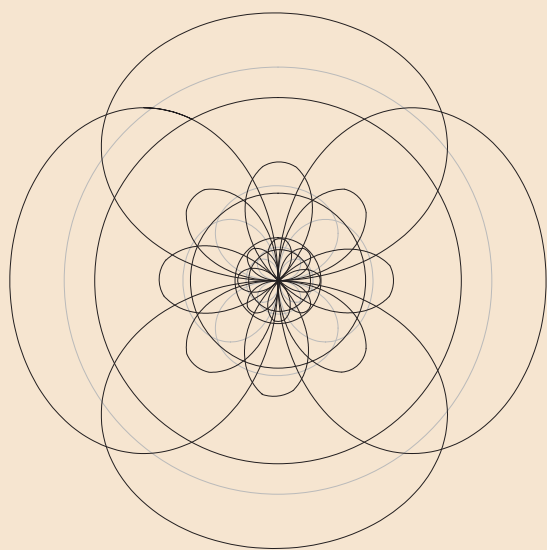
ředitel Ústavu termomechaniky AV ČR, v. v. i.

„Vyhlášením architektonicko-výtvarné soutěže na zpracování návrhu pomníku prof. Václava Dolejška jsme chtěli připomenout odkaz významného českého fyzika, jehož přínos pro společnost přesáhl jeho profesní zásluhy.

Forma otevřené anonymní soutěže dokázala zajistit pestrost přístupů k danému tématu. Jsem potěšen, že ze soutěže vzešly kvalitní a rozmanité návrhy, se kterými bude možno dále pracovat a vybrat tak s odbornou porotou vítěze, s nímž pomník dovedeme do realizace.

Rád bych všem, kteří se svou účastí na soutěži podíleli, srdečně poděkoval za jejich práci i za odborný úsudek poroty.“

Porotci o soutěži

MgA. Ondřej Čísler, Ph.D.

„Určit v soutěži zadaný prostor sochou je velmi náročný úkol. Chybí prostorové ukotvení, měřítko jakoby vlálo ve větru...“

Na výstupech architektonicko-výtvarné soutěže se ale projevilo, že vzpomínka na životní příběh Václava Dolejška má potenciál tuto zdánlivou prázdnotu zcela naplnit. Porota se rozhodla k tradičnímu postupu, a po ověření u zadavatele a administrace soutěže s radostí vyzvala pět nejúspěšnějších účastníků soutěže k další práci. Těšíme se na výsledek, protože stávající stav je slibný. Mezi kameny a mraky, tento pomník by měl být postaven!“

prof. Jindřich Zeithamml

„Konání této soutěže hodnotíme velice pozitivně a je jistě naším přáním, aby se podobných soutěží konalo mnohem více. Dosavadní průběh a předložené práce měly dobrou úroveň a doufáme, že se porota v konečném výběru dokáže dohodnout na návrhu, který by byl svým výtvarným a technickým řešením originální a nějakým způsobem by připomínal a odkazoval na činnost a osobnost Václava Dolejška.“

prof. PhDr. Milena Bartlová, CSc.

„Celkovou úroveň návrhů považuji nejen za vyrovnanou, ale především za překvapivě dobrou. Výsledky prokazují, že realizace řádné a důvěryhodné soutěže s kvalitní organizací, porotou a dobře formulovaným zadáním přináší objednavateli vysokou kvalitu.“

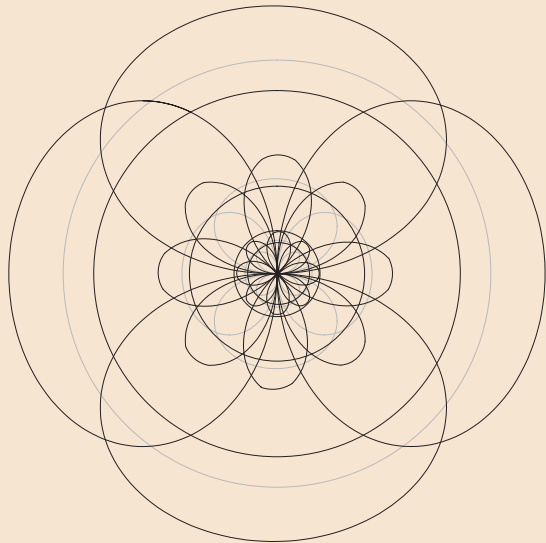
Emerit. prof. Akad. soch.
Kurt Gebauer

„Porota byla fajn. Každý z porotců měl jiný názor, takže byla zábava objasňovat pro ostatní, proč je něco dobře a něco špatně. Bylo to taky spektrem návrhů, úkol byl těžký – jak udělat pomník někomu, kdo objevil skoro neviditelné, ještě se nedožil žádného ocenění a zemřel za vlast.“

Je asi dobře, že do druhého kola šly i návrhy, které jsou asi nerealizovatelné, nebo některé jsou trochu ulítlé, mimo téma.

Ať si autoři dořeší, jestli to jde udělat a o co má jít. Uvidíme!“

Soutěžní podmínky

ABSTRAKT SOUTĚŽNÍCH PODMÍNEK

Předmětem soutěže je zpracování návrhu pomníku Václava Dolejška, který by formou uměleckého díla vyjádřil zásluhy o rozvoj experimentální fyziky a jeho odvahu dát své schopnosti do služeb odboje proti nacistům. Návrh by měl představovat kvalitní výtvarné, případně architektonické ztvárnění pomníku.

Pomník se může libovolnou formou odkazovat jak na osobu Dolejška, tak na jeho práci. Ztvárnění pomníku a použití materiálů jsou zcela na uvážení autora.

Vyhlašovatel předpokládá umístění pomníku do centrálního travnatého kruhu parku Mazanka před budovou Ústavu termomechaniky AV ČR v pražském Ládví. Soutěžící mohou v odůvodněných případech využít i širší území parku, jehož hranice je vymezená v podkladu (P 01 Řešené území parku_dwg, pdf).

Soutěž je zcela otevřená, není vyžadována účast autorizovaných osob (dle zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů). V případě, že by vítězný návrh vzešlý ze soutěže vyžadoval správné řízení dle stavebního zákona, musí případný vítěz soutěže zajistit spolupráci s autorizovanou osobou při zpracování dokumentace pro toto řízení.

Odhalení pomníku Václava Dolejška se předpokládá v průběhu roku 2017.

Vyhlašovatel soutěže

Ústav termomechaniky AV ČR, v. v. i.
Dolejškova 1402/5, 182 00 Praha 8
Zplnomocněný zástupce vyhlašovatele: Ing. Jiří Plešek, CSc.
+420 266 053 213, e-mail: plesek@it.cas.cz

Zpracovatel Soutěžních podmínek

Ing. arch. Jitka Brablecová a Ing. arch. Michaela Kloudová
724 762 402 / 732 579 322
e-mail: jitka.brablecova@gmail.com / misa.kloudova@seznam.cz

Sekretář soutěže

Ing. arch. Jitka Brablecová

Přezkušovatel soutěžních návrhů

Ing. arch. Michaela Kloudová

Druh soutěže

projektová, architektonicko-výtvarná,
otevřená (veřejná), jednofázová (jednokolová) soutěž

Vyhlášení

na webových stránkách vyhlášovatele (<http://www.it.cas.cz/>), na internetových stránkách České komory architektů (<http://www.cka.cz>), na webových stránkách Městské části Praha 8 a na dalších webových stránkách dle možností zpracovatele či vyhlášovatele

Základní termíny

vyhlášení soutěže 11. 5. 2016

podání dotazů do 23. 8. 2016

odevzdání soutěžních návrhů do 20. 9. 2016 do 15:00 hodin na sekretariát ředitele Ústavu termomechaniky AV ČR, v. v. i., Dolejškova 1402/5, 182 00 Praha 8

Ceny a odměny

1. cena 70.000 Kč

2. cena 35.000 Kč

3. cena 20.000 Kč

Odměna 10.000 Kč

Závazné části odevzdání

závazné je odevzdat 2 soutěžní panely grafické části, model, textovou část a obálku „Autor“

Seznam poskytovaných podkladů

P 01 Řešené území_dwg, pdf

P 02 Ortofotomapa_jpeg

P 03 Fotografie F1.jpg a F2.1 – F2.4.jpg pro povinné zákresy_jpeg

P 04 Výkresy parku Mazanka s vedením inž. sítí_dwg, pdf
(autor architekt Ivan Stuchlý)

P 05 Život a dílo Václava Dolejška_pdf

(panely Matematicko-fyzikální fakulty UK v Praze)

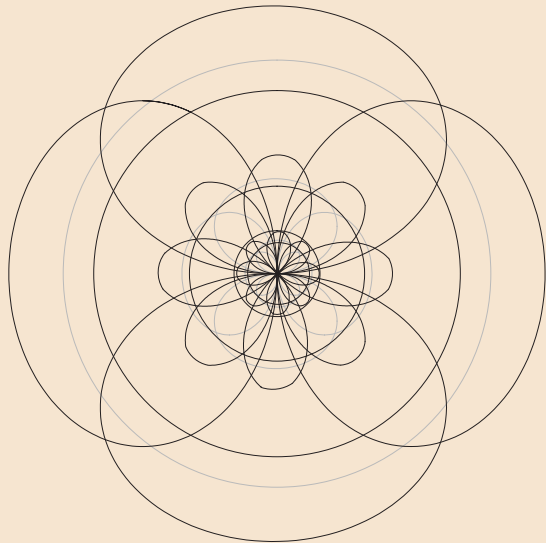
P 06 Práce Václava Dolejška_jpeg

(Ilustrační materiály – fotografie, rukopisy Václava Dolejška, články o objevu N-série v rentgenových spektrech, různá schematická znázornění související s objevem – sestavila Mgr. Emilie Těšínská – Ústav pro soudobé dějiny AV ČR)

P 07 Ostatní fotodokumentace řešeného území_jpeg

P 08 Požadované uspořádání soutěžních panelů_pdf, dwg, indd

Život a dílo
Václava Dolejška

Když byl v roce 1924 švédský profesor Manne Siegbahn navržen na Nobelovu cenu, chtěl k seznamu vyznamenaných připojit i českého vědce Václava Dolejška. Teprve devětadvacetiletý autor několika objevů z oblasti spektrografie ze skromnosti odmítl. Ocenění, na něž místo sebe navrhl svého přítele, zakladatele polarografie Jaroslava Heyrovského, nakonec nedostal. A Heyrovský na ně čekal dalších 35 let.

Václav Dolejšek se narodil 20. února 1895 v Praze. V roce 1914 nastoupil studia fyziky a matematiky, jenže už rok nato byl odvelen na frontu a vrátil se až do osvobozené vlasti. Po získání diplomu nastoupil jako asistent profesora Bohumila Kučery do Fyzikálního ústavu Univerzity Karlovy. Rok nato obhájil rigorózní práci, v níž se už zabýval skládáním barev. V ústavu se seznámil i s Jaroslavem Heyrovským, s nímž ho pojilo celoživotní přátelství. Koncem roku 1921 Dolejšek odjel na univerzitu ve švédském Lundu k zakladateli rentgenové spektroskopie profesorovi Mannemu Siegbahnovi. Následujícího roku uveřejnil světový objev: na vzorcích uranu, thoria a bizmutu prokázal dlouho hledanou sérii N rentgenových spekter. Po publikaci objevu v časopise Nature se vyrojila řada kritiků, kteří jeho výsledky zpochybňovali. Dolejšek provedl celou řadu dalších důkazů a svůj objev nakonec obhájil. V následujícím roce se vrátil zpět do Prahy, kde byl o další rok později jmenován docentem experimentální fyziky na přírodovědecké fakultě.

foto z fronty
v Makedonii

V roce 1926 založil laboratoř rentgenové spektroskopie a ta se díky Dolejškovým kontaktům proslavila po celém světě. V roce 1928 získal Václav Dolejšek profesuru.

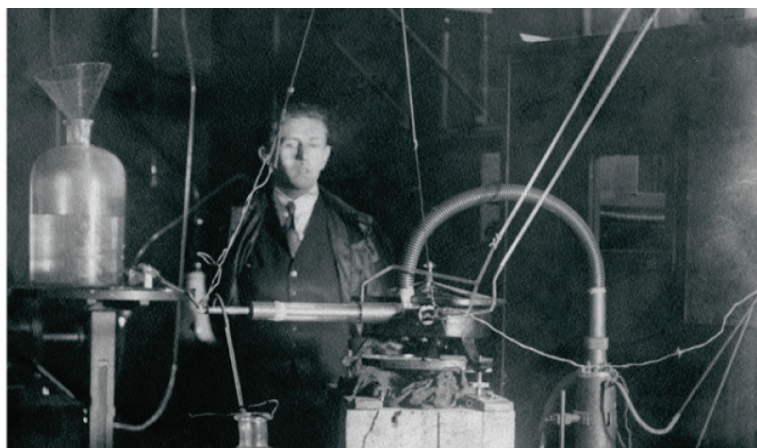
Jaroslav Heyrovský, profesor a přednosta Ústavu fyzikální chemie UK, se svým mladším kolegou a přítelem docentem Václavem Dolejškem

Do roku 1931 se okolo profesora Dolejška vytvořil kruh doktorandů a asistentů, který mu umožnil založit první evropský Spektrografický ústav při přírodovědecké fakultě Karlovy univerzity. V témže roce institut začal spolupracovat se Škodou Plzeň. Partnerství vyústilo v roce 1933 do zřízení společné laboratoře aplikované fyziky, již prakticky financovala Škoda. O několik let později, když nacisté uzavřeli české vysoké školy, se podařilo skoro celému Dolejškovu výzkumnému týmu v laboratoři zachránit. Profesor Dolejšek odmítl emigraci a zůstal v laboratoři jen jako konzultant, když se však Škoda přeorientovala na válečnou výrobu pro okupanty, opustil i toto místo. Od roku 1940 byl na trvalé dovolené a zabýval se bilancí své práce a psaním příručky rentgenové spektroskopie.

Prof. Václav Dolejšek v laboratoři, v popředí experimentální uspořádání se spektrografem, rentgenovou trubicí a vývěvou

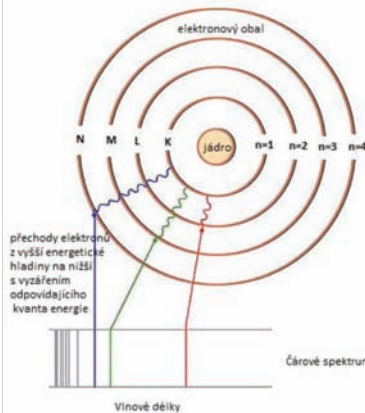
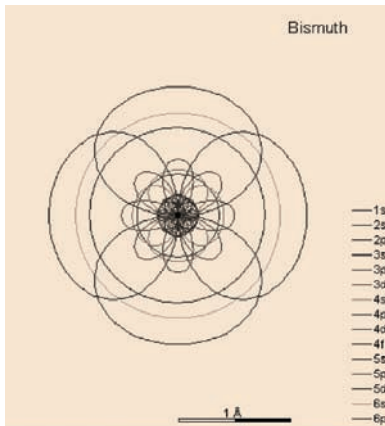

Práci na knize Václav Dolejšek nakonec nedokončil. Hned od počátku okupace se zapojil do odboje. Pracoval v České národní radě a byl členem největší vojenské odbojové organizace, do jejíchž služeb dal své fyzikální znalosti při stavbě ilegální vysílačky. Ta zajišťovala spojení s českou exilovou vládou v Londýně. Gestapu se nakonec podařilo skupinu Ataman odkrýt a koncem roku 1944 následovalo zatčení. Po tvrdých výsleších, během nichž nic neprozradil, skončil v koncentračním táboře v Terezíně, kde 3. ledna 1945 zemřel na úplavici. Měsíc před svými padesátinami.

Vědecké dílo Václava Dolejška bylo úspěšně zahájeno světovým objevem série N rentgenových paprsků a dále rozvíjené v SÚKU společně s žáky. Ve své době znamenalo významný pokrok v rentgenové spektroskopii a oborech s ní souvisejících.

Nejvýznamnější výsledky jeho vědecké práce se týkají širokého průzkumu emisních a absorpčních spekter různých pevných látek a plynů. Sám a později se svými žáky objevil řadu nových rentgenových čar v různých oborech spektra a změřil jejich vlnové délky. Některé z nich jsou ve světové literatuře uváděny jako nejpřesnější nebo jediné změřené. K tomu byly vypracovány metody přesného měření mřížkových parametrů krystalů a studován vliv nedokonalosti krystalů na jejich reflexní mohutnost, rozlišovací schopnost a šířku čar, nová metoda fokusace rentgenových paprsků, nový nízkonapěťový iontový zdroj rentgenových spekter aj. Významné výsledky byly získány i ve vakuové fyzice, např. původní vysokovakuová vývěva s čerpací látkou parafinem, rozkladné rentgenové trubice aj.

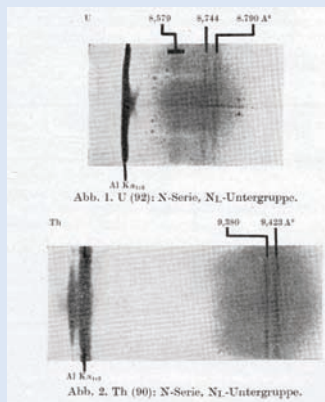
←
přechod elektronu z vyšší energetické hladiny na nižší v atomovém obalu prvku

←
schematické znázornění atomu pro

Koncem roku 1921 odjel Dolejšek na svůj první zahraniční pobyt na univerzitu ve švédském Lundu k Manne Siegbahnovi, tehdy nejvýznamnějšímu odborníku v rentgenové spektroskopii. Zde počátkem r. 1922 dosáhl světového úspěchu objevem dlouho hledané série N rentgenových spekter prvků U, Th, a Bi. Svým objevem se Dolejšek přiřadil k objevitelům prvních sérií rentgenových spekter fyzikům Ch. G. Barklaovi (série K a L r. 1908) a Manne Siegbahnovi (série M r. 1916).

Série N

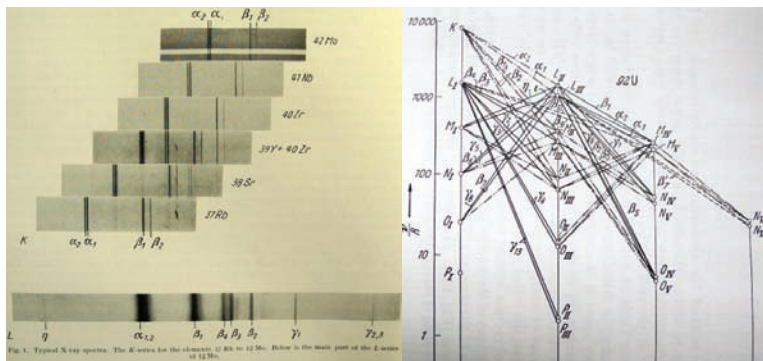
Každá látka buď vydává, nebo pohlcuje záření v různých vlnových délkách, které dohromady tvoří spektrum. To je u každé látky jedinečné. Spektra se zkoumají mimo jiné za pomoci rentgenu, jehož paprsky po dopadu vyvolají záření obsahující i složku jedinečnou pro daný materiál. Ta se dále rozkládá na různé, charakteristické série. Série K a L objevil v roce 1908 Brit Charles Grover Barkla, sérii M v roce 1916 švédský profesor Manne Siegbahn, sérii N v roce 1922 Václav Dolejšek.

ukázky rtg spekter

dobový Grotrianův-Siegbahnův diagram pro znázornění rtg

Fyzikální výzkum Škodových závodů

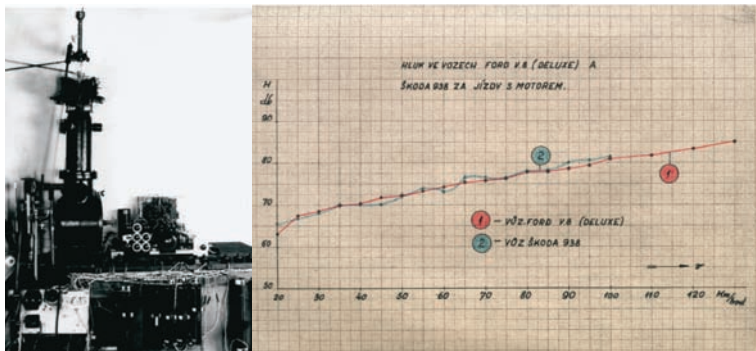
V roce 1934 byl v Plzni zřízen tzv. Fyzikální výzkum Škodových závodů. Jednalo se o společné pracoviště Škodových závodů a. s., a Spektroskopického ústavu UK. V čele stáli prof. V. Dolejšek a Dr. Ing. V. Havlíček. Pracoviště představovalo první dělené propojení akademického výzkumu a praxe v českých zemích.

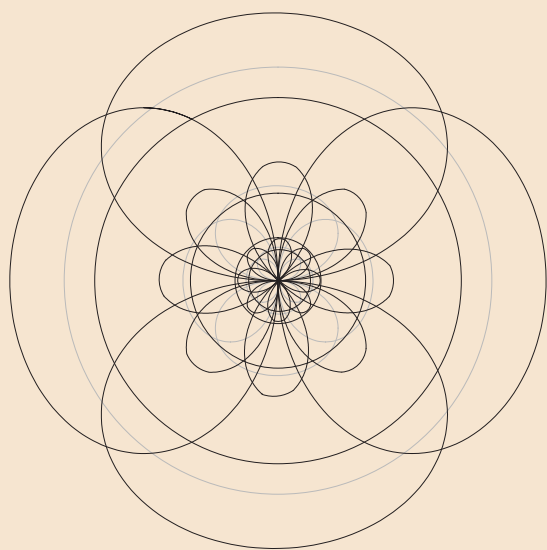
katodový oscilograf typu A vyvinutý ve Fyzikálním výzkumu ŠZ v roce 1936

grafické znázornění výsledků studia hluku v automobilech značky Ford V.8 a Škoda 938

Oceněné návrhy

návrh 4| Jakub Lipavský

hodnocení:

Porota ocenila silné výtvarné řešení a neortodoxní přístup k řešení pomníku.

doporučení:

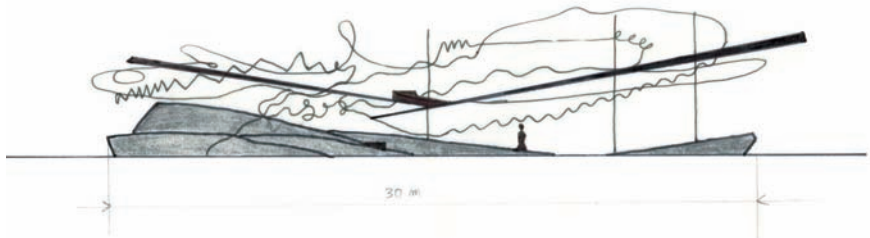
Porota požaduje doložení technického řešení provedení a finanční náročnosti realizace.

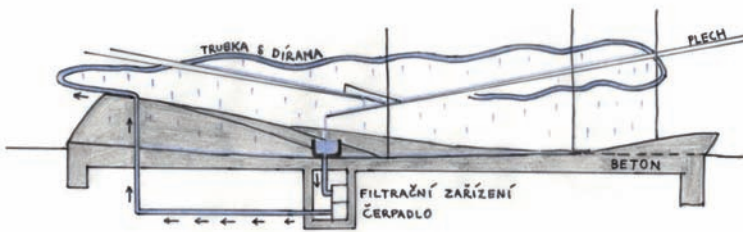

„Divák prochází zakřiveným betonovým prostorem pod změtí drátů, trubek a spirál, které evokují orbity elektronů, elektromagnetické vlny, zkrátka energii jako takovou. Celým prostorem proudí voda, která štéká a kape z drátů a dojem umocňuje. Část vody končí v železné vaně v centrálním prostoru pomníku. Na vaně je stručný text o osobě V. Dolejška a jeho jméno vyřezané skrze plášť nádrže, kterým voda zase vytéká ven (odkaz k závěru Dolejškova života, kdy svojí činností v odboji přispěl k erozi nacistického režimu). V obecně symbolické rovině: život, pohyb, svoboda (voda) nakonec vítězí nad tím, co je temné, tvrdé, nehybné (železná vana).“

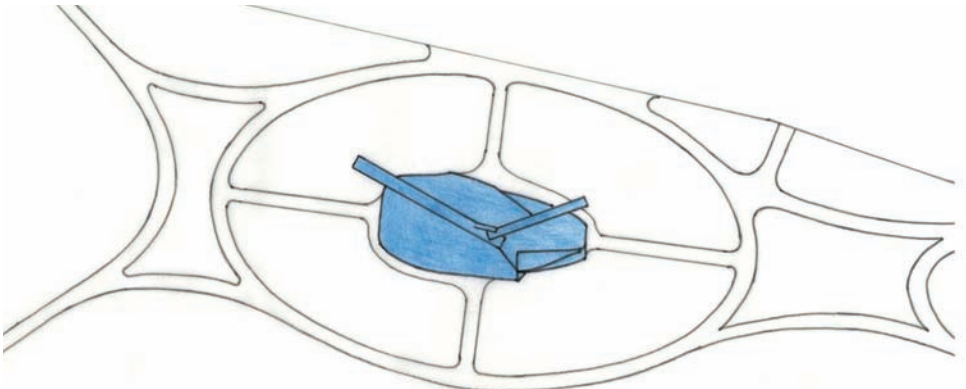

POHLED 1:200

ŘEZ 1:200

návrh 9| Akad. Soch. František Svátek

hodnocení:

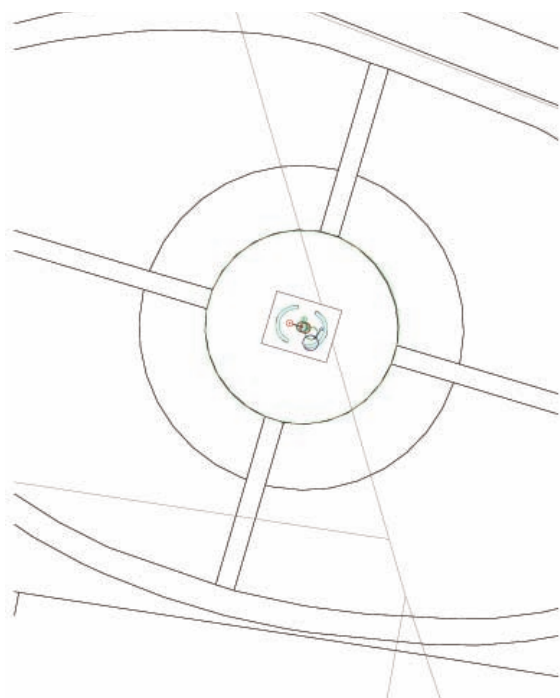
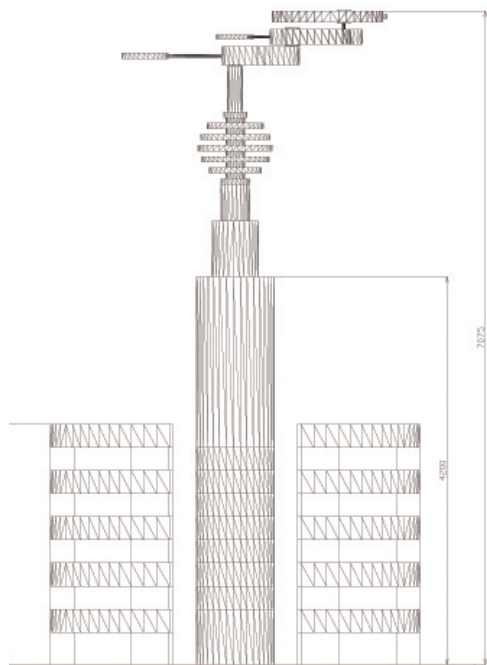
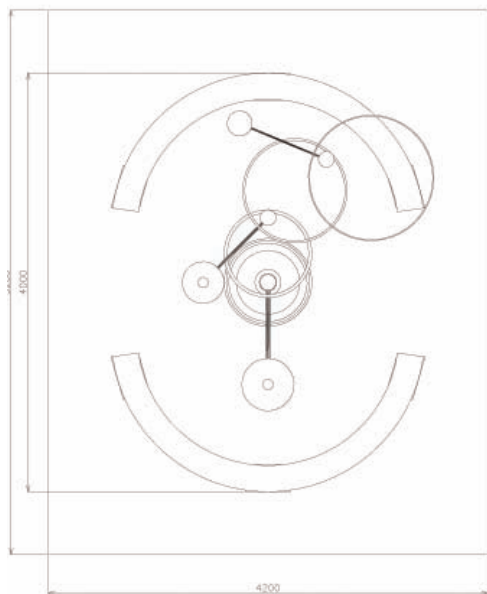
Objekt prokazatelně ovládne celý prostor parku, vnáší do něj element pohybu.

doporučení:

Porota požaduje prokázání funkčnosti otáčivých částí a kvality provedení při daném rozpočtu.

„Účelem mého návrhu je vytvořit silný akcent upozorňující na dílo Václava Dolejška. Divácky atraktivní větrná kinetická část pomníku má nejen přilákat pozornost, ale i stimulovat pozorovatele k zamyšlení nad nekonečnými záhadami přírody a nad těmi, kteří se pokouší je odkrývat.“

návrh 13|

MgA. Roman Černohous,
MgA. Štěpán Beránek, Ing. arch. Jiří Lukeš

hodnocení:

Citlivá skica, která v celkovém výrazu reflektuje Dolejškovu osobnost a jeho životní osud.

doporučení:

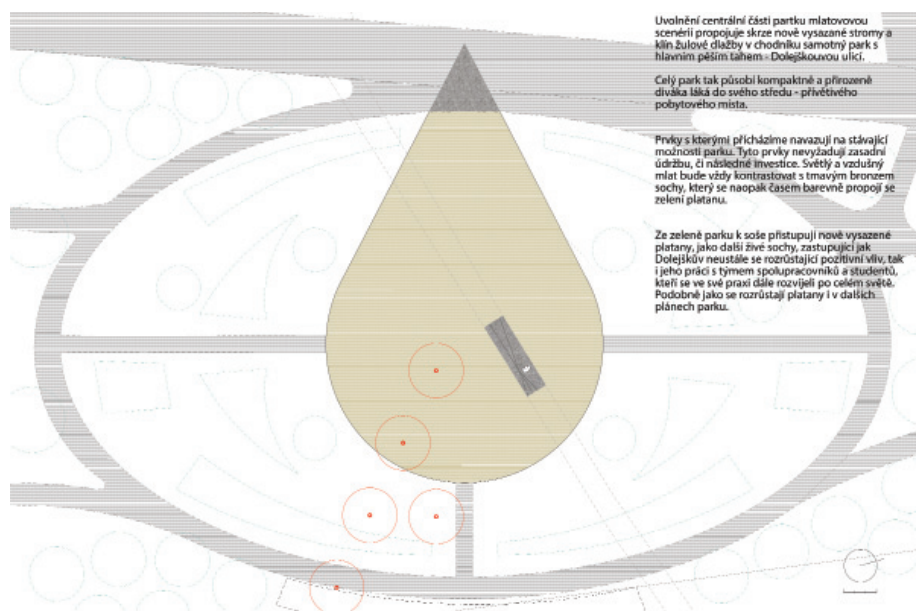
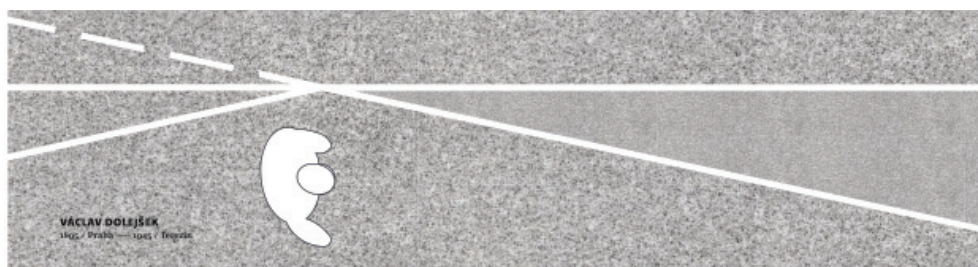
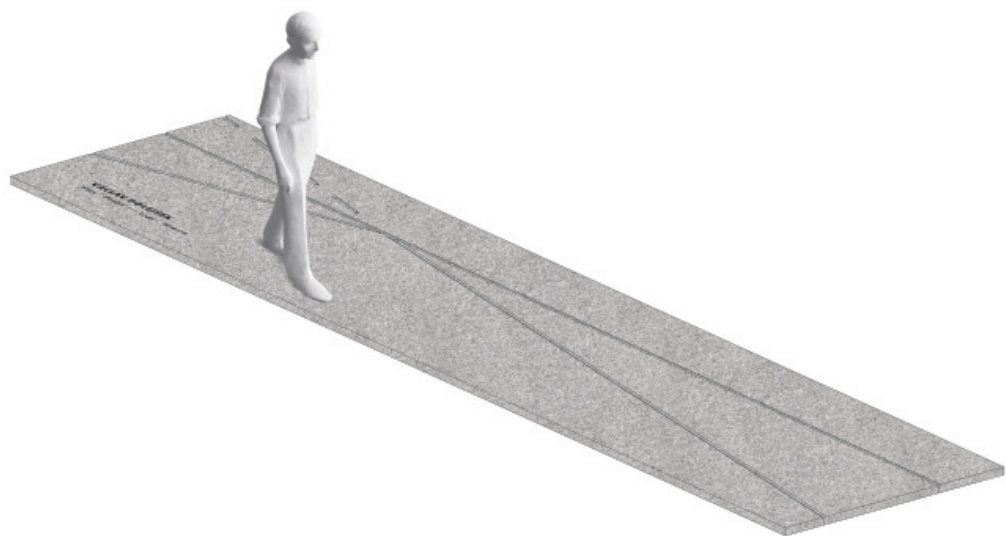
Porota doporučuje zvážit začlenění a umístění sochy do prostoru, současné měřítkové zakotvení sochy v prostoru vzbuzuje pochyby. Porota doporučuje zpracovat poprsí sochy v navrhovaném měřítku a věnovat se s větší péčí architektuře návrhu stávajícího prostoru okolí pomníku.

„Pomník Václava Dolejška je přívětivým a inspirujícím místem, kde se setkáváme s výjimečnou osobností fyzika, pedagoga a hrdiného vlastence tvář v tvář. Stáváme se součástí života pomníku podobně, jako když rezonance jeho činů vstupuje do našich životů.

Celým výtvarným řešením, včetně volby materiálu a architektonické invence, usilujeme o vyjádření specifického setkávání výjimečnosti s obyčejností. Přesně tak, jak můžeme vypořádat v životním příběhu Václava Dolejška.“

Uvolnění centrální části parku mlatovou scénérií propojuje skrze nově vysazené stromy a kůln žulové dlažby v chodníku samotný park s hlavním pěším tahem - Doležkovou ulicí.

Celý park tak působí kompaktně a přirozeně diváků láká do svého středu - přívětivého pobytového místa.

Prvky s kterými přicházíme navazují na stávající možnosti parku. Tyto prvky nevyžadují zásadní údržbu, či následné investice. Světlý a vzdušný mlát bude vždy kontrastovat s tmavým bronzem sochy, který se naopak časem barevně propojí se zelení platanu.

Ze zeleně parku k soše přistupují nově vysazené platanu, jako další živé sochy, zastupující jak Doležkův neustále se rozrůstající pozitivní vliv, tak i jeho práci s týmem spolupracovníků a studentů, kteří se ve své práci dále rozvíjeli po celém světě. Podobně jako se rozrůstají platanu i v dalších plánech parku.

návrh 18|

MgA. Jan Kovářik,

spolupráce: Dipl. Ing. Jan Proksa

hodnocení:

Porota ocenila dobře zvládnutý rytmus, kresbu prostoru, lehkost ztvárnění a adekvátní měřítko. Návrh ovládá relativně velký prostor při své malé velikosti.

doporučení:

Porota požaduje upřesnit konstrukční a technologické řešení a doporučuje zvážit řešení povrchu pod objektem.

„Sám Dolejškův výzkum je pro většinu z nás spíše abstraktním pojmem. Vždyť jde o práci vědce zabývajícího se výzkumem lidskému oku neviditelných veličin. Práci, jejíž výsledek vidíme spíše v různých záznamech, často grafických. Tady se zrodila myšlenka pojmout pomník právě zhmotněním těchto grafických záznamů vědeckých měření.“

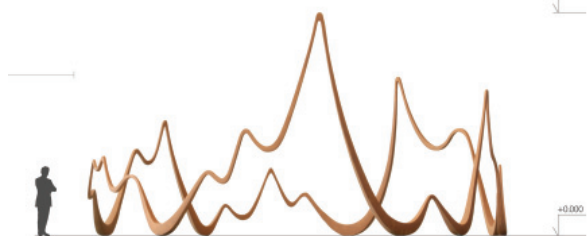

umístění pomníku
Václava Dolejšíka

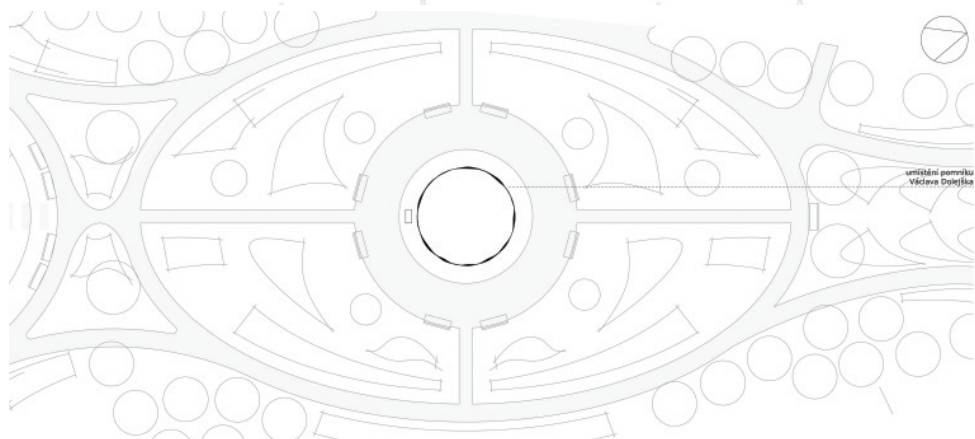
pamětní deska
v rovině
se základnou

půdorys, 1:50

11.0 m

pohled, 1:50

situace 1:200

návrh 25|

Akad. Soch. Ladislav Sokoráč,
Ing. arch. Ondřej Tuček
spolupráce: ng. arch. Lenka Belánská

hodnocení:

Porota ocenila měřítko návrhu adekvátní
prostoru, dobrou čitelnost a technické
řešení pomníku.

doporučení:

Porota má silné pochybnosti o „krystalu“
vytvořeného z amorfního kamene.
Porota doporučuje zvážit výtvarnou
čitelnost konceptu v návrhu.

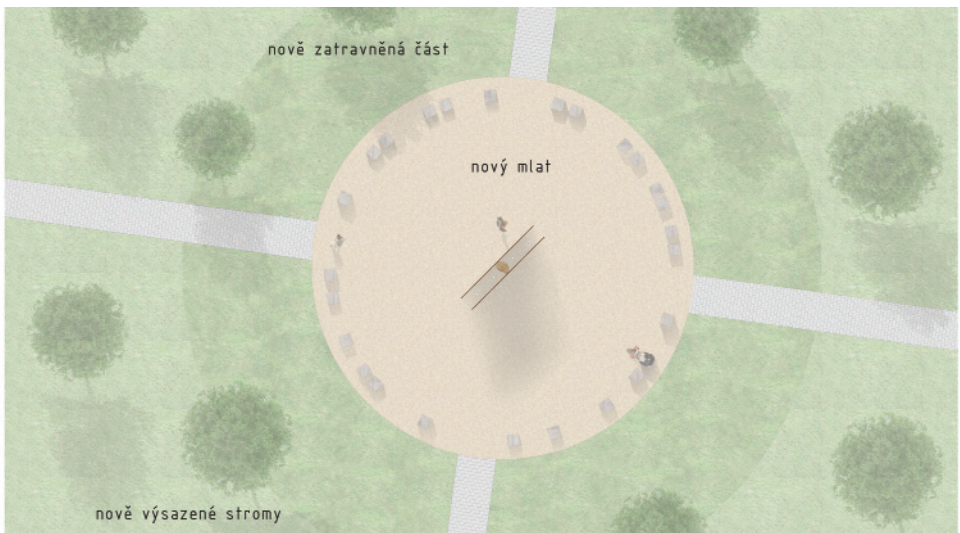
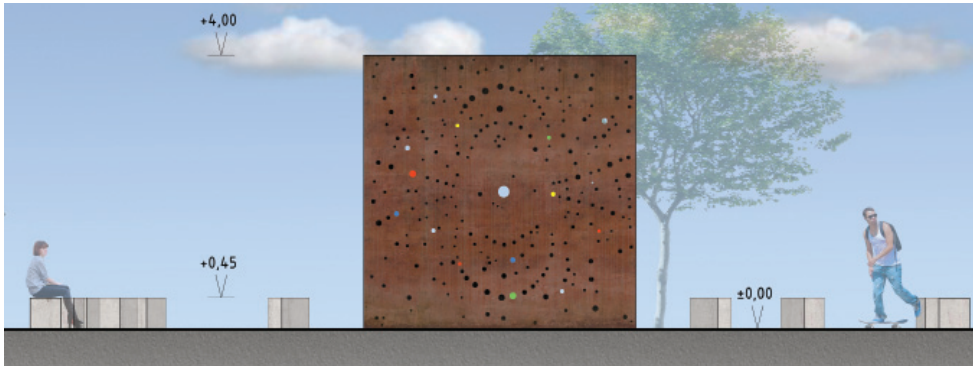
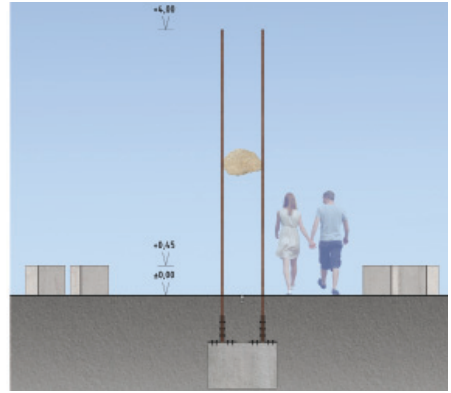
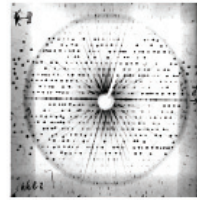
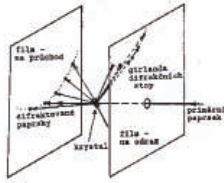
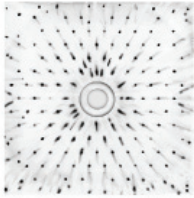

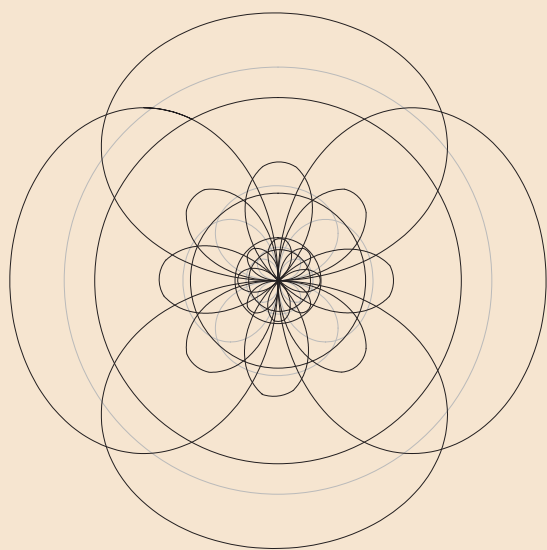
„Forma pomníku je abstraktní, jde o mnohonásobnou zvětšeninu fotografických desek se záznamem rentgenového záření. Krystal jako abstrahované zpodobnění čistého charakteru vědce, jehož život je alegoricky promítán na fotografický materiál – v tomto případě převedený do dvou rovnoběžných vertikálních desek z hutního ocelového plechu. Kresba je tvořena negativní perforací, vrtanou přímo skrz masivní plech. Předlohu tvoří autentické archivní fotografie z Dolejškových pokusů.“

ZÁKRES 1

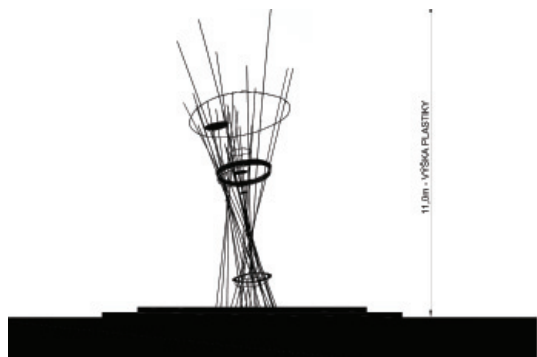
Odměněné návrhy

návrh 21 | MgA. Pavel Hošek

„Hlavním vodítkem při uvažování nad hmotným pojetím památníku Václavu Dolejškovi byla snaha výtvarně zachytit fyzikální principy, osobnost a objevy vědce. Rozbor a syntéza světelného spektra, vlnová délka světla, záření, dynamika... Záměrem bylo dojít k návrhu pomníku, který by tyto veličiny dokázal zhmotnit, zastavit. Důležitým bodem návrhu památníku je jeho navrhovaná proporce - měřítko. Reaguje na převažující horizontální charakter místa. Aby bylo docíleno dynamiky a odpíchnutí pomníku, je navržena vertikální/diagonální konstrukce s celkovou výškou dosahující úroveň 11 metrů. Celek by při takto zvoleném měřítku, vzhledem ke svému subtilnímu charakteru, měl působit lehce a vzdušně. Otvory mají různé průměry a některé jsou zaskleny barevnými skly. Tímto prvkem reflektujeme Dolejškovo zkoumání vlastností barevného světelného spektra, kterým se zabýval na začátku své vědecké dráhy.“

- 14,9m - HRANA STUPNĚ - ŽULOVÁ KOSTKA 60/60/60mm
- 11,0m - HRANA STUPNĚ - ŽULOVÁ KOSTKA 60/60/60mm
- 8,6m - HRANA STUPNĚ - ŽULOVÁ KOSTKA 60/60/60mm
- 3,8m - KOVOVÁ ZÁKLADNA

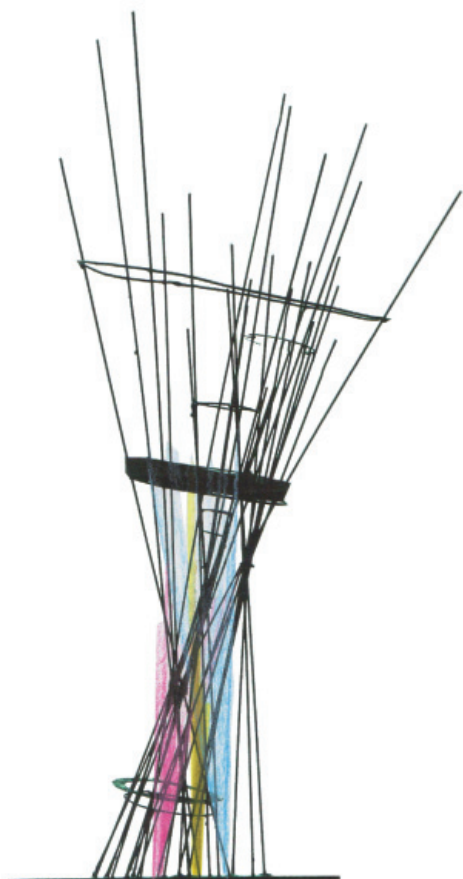
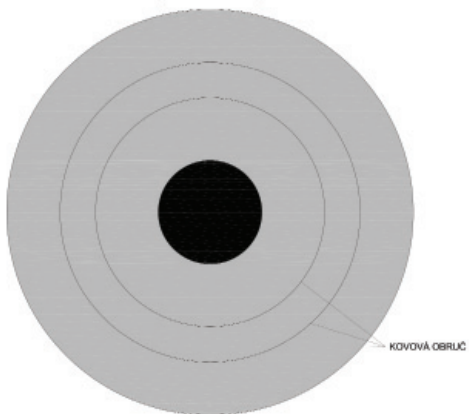
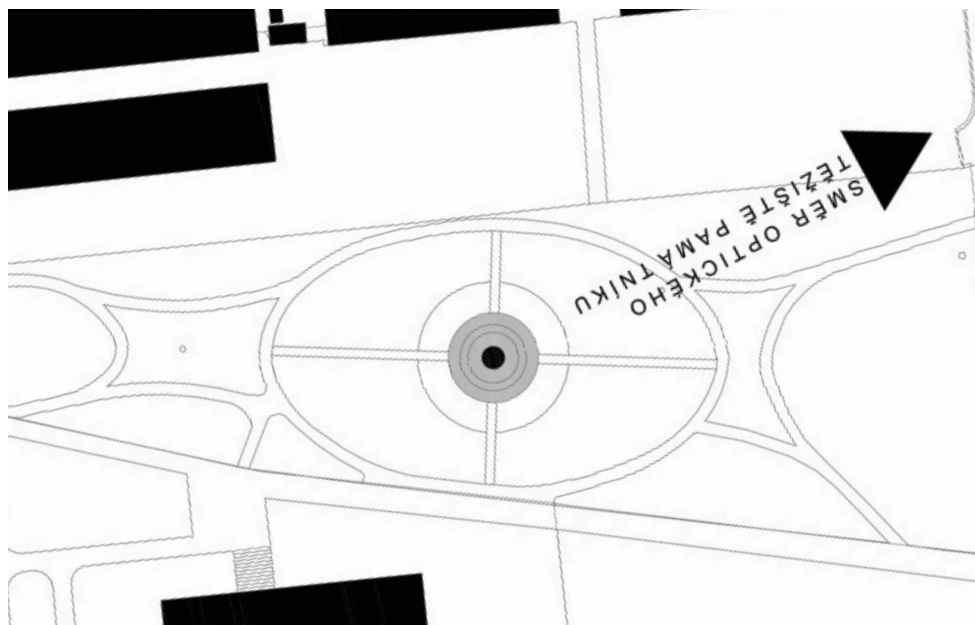

SCHÉMA BAREVNÉHO NASVĚTLENÍ

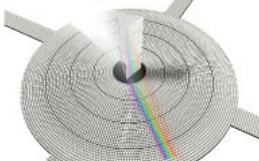

návrh 22 | Ing. arch. Václav Matějka, Ing. arch. Eva Šaročová

„Památník prof. Václava Dolejška v sobě spojuje vzpomínku na předního vědce experimentální fyziky i na hrdinu odboje, který v boji za svobodu přinesl oběť nejvyšší. Den - vědecká činnost - skleněný blok je nenápadným doplňkem parku, zrcadlí skromnost profesora. Při dopadu slunečních paprsků na hranol dochází k rozkladu světla na barevné spektrum duhy - připomínka nejslavnějších objevů vědce a jeho zájmu o skládání barev. Noc - odbojová činnost - odvaha člověka v boji s temnotou doby. Bílé světlo se rozlévá po celém bloku skla, lomem se vytváří proud duhových paprsků, které se promítají na okolní objekty. Duhové světlo ve tmě představuje touhu po svobodě a míří symbolicky na Londýn.“

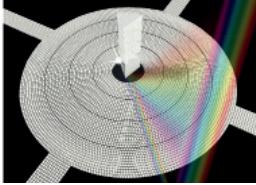

Schéma návrhu - den (vědecká činnost)

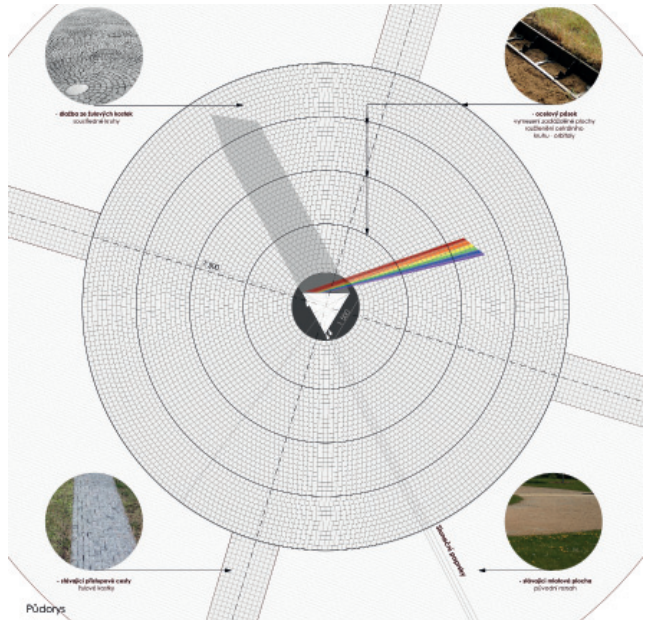
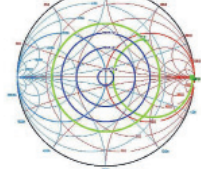
inspi
bobův

Schéma návrhu - noc (odbojevě činnost)

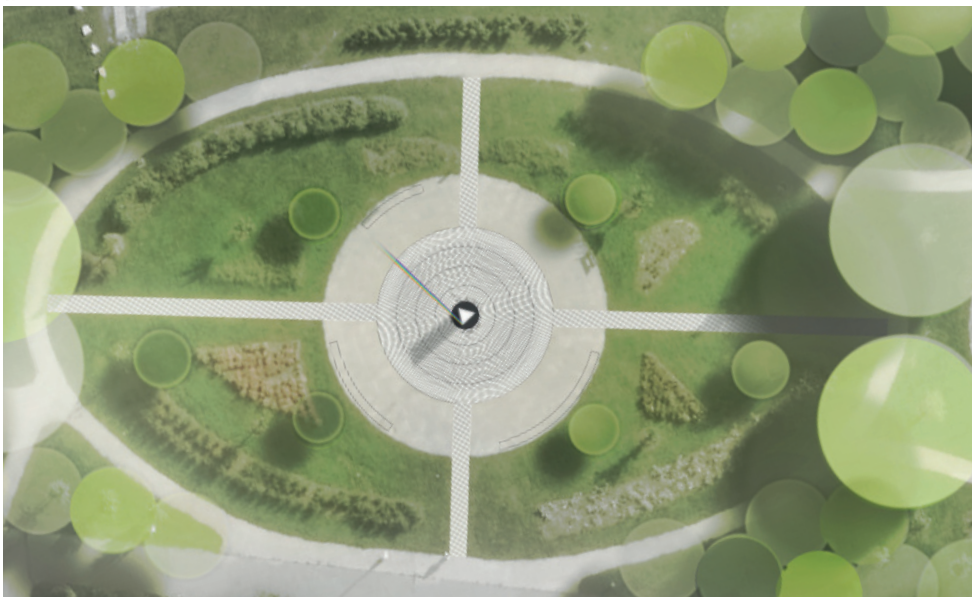
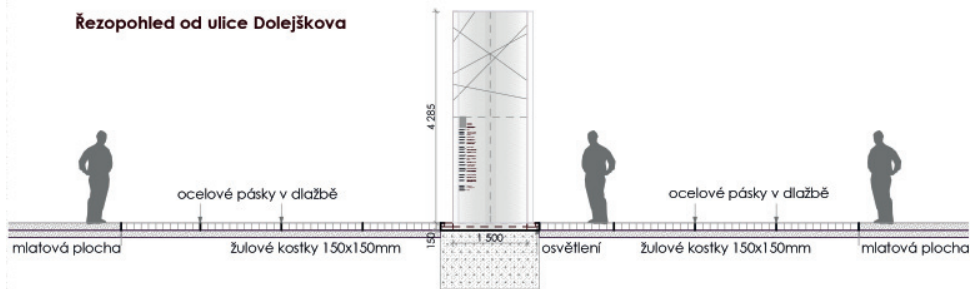
inspi
ace

Aréna vystažky - schéma

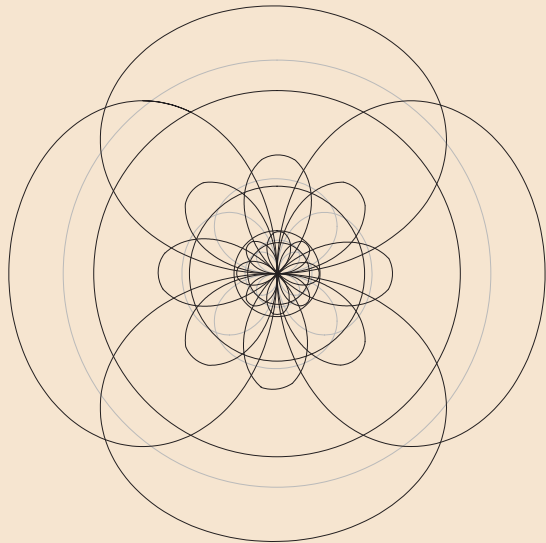
Půdorys

Řezopohled od ulice Dolejškova

Ostatní návrhy

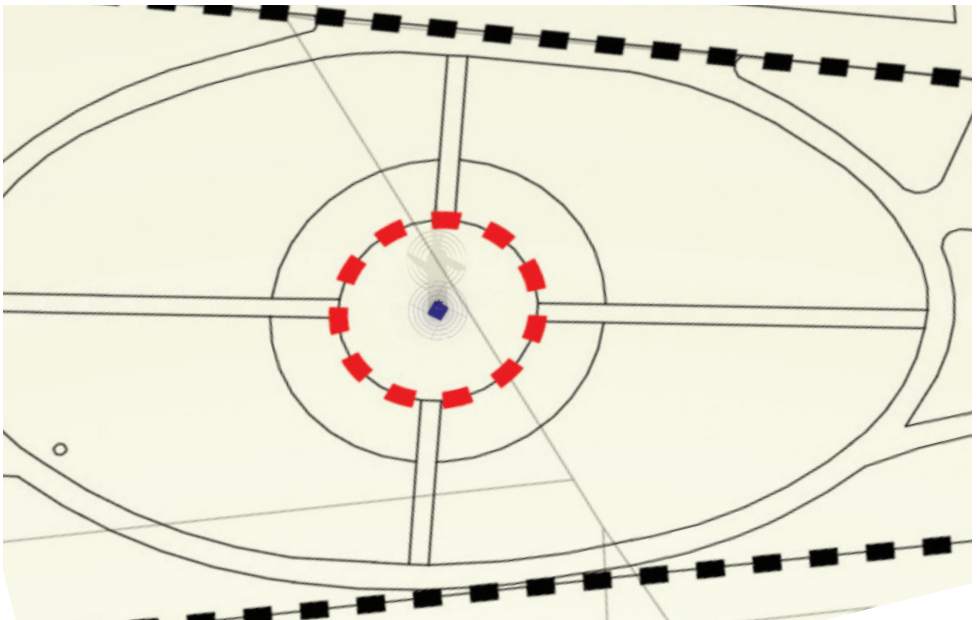
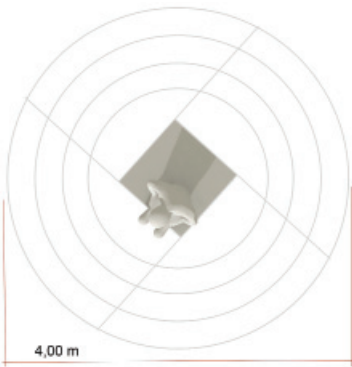
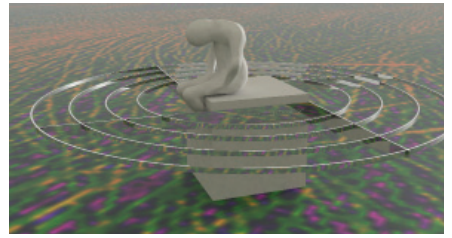

návrh 1| Ing. arch. Jiří Trojan”

„Při práci na mém návrhu jsem se snažil plně akceptovat podmínky zadání tohoto úkolu s ohledem na jeho vážnost, význam, smysl a genius loci místa, pro které je navrhován. Po řadě úvah, náčrtů a skic jsem se v souladu se zadáním rozhodl transformovat osobnost profesora Václava Dolejška a jeho dílo do současnějšího, v širším a obecnějším měřítku pojatého symbolu, tedy symbolu člověka spojeného s tragickým koncem života i s fyzikou. Stylizovaná postava člověka prorůstá do zjednodušeného fyzikálního modelu.

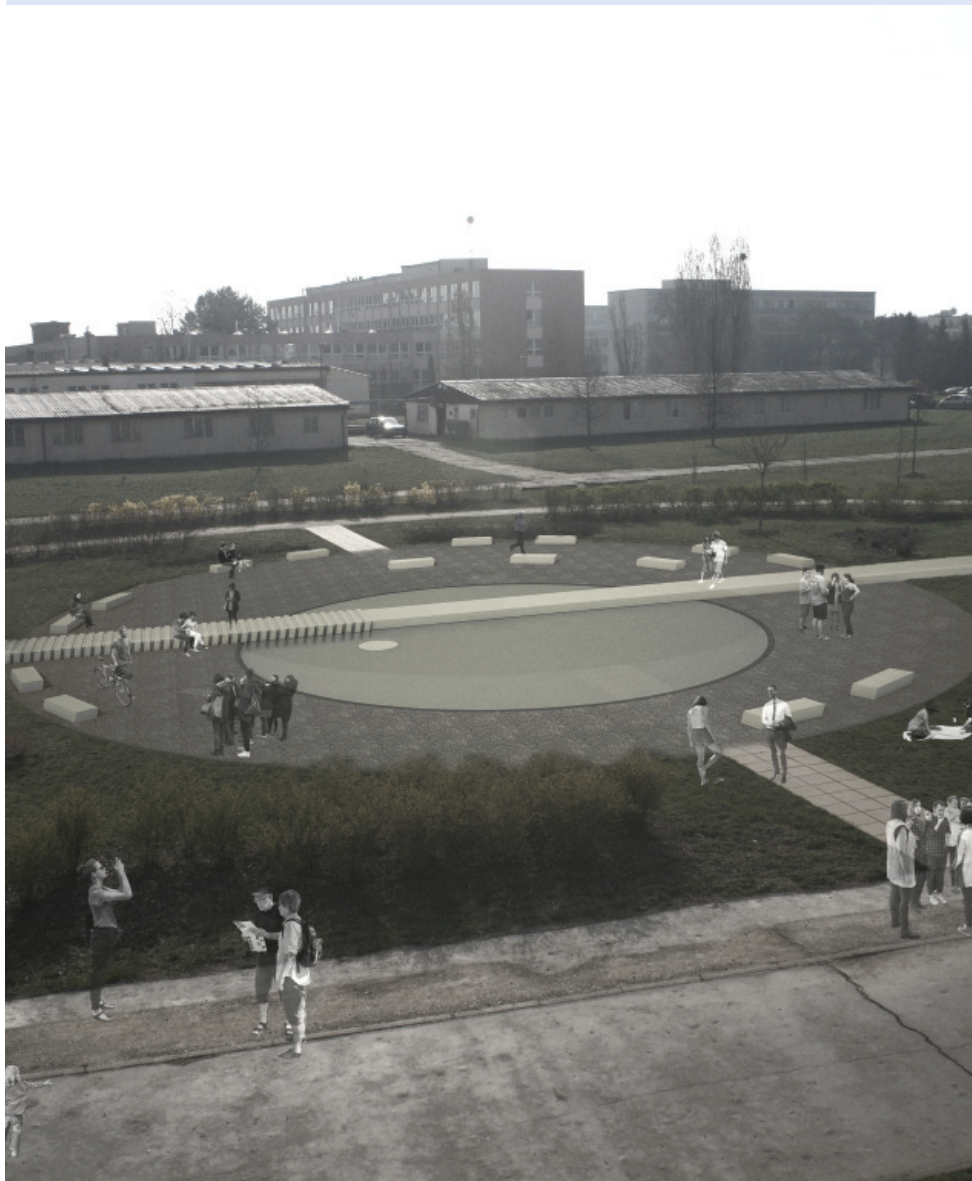
Plastika je osazena na stávající betonovou kostku, jež má podtrhnout a dotvářet obsah samotné plastiky a její vyznění jako nenásilné dominanty nového parku.“

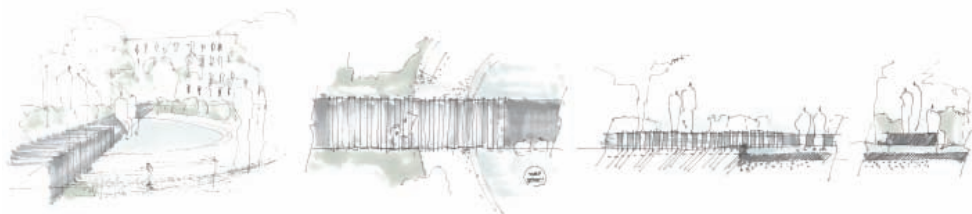

návrh 2 | Ing. arch. Jan Kašpar Ph.D., Akad. Soch. Ctibor Havelka

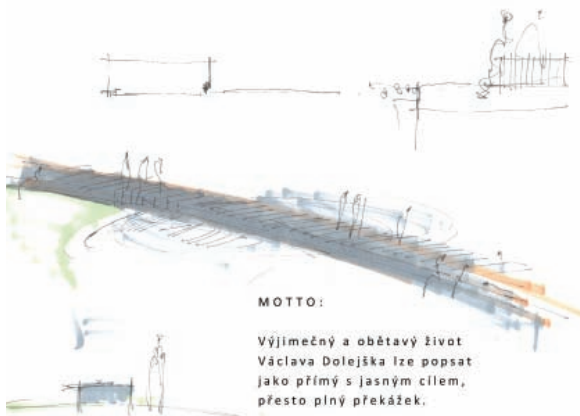
„Výjimečný a obětavý život Václava Dolejška lze označit za přímý s jasným cílem, přesto plný bariér. Tento aspekt je ústředním mottem - na první pohled bariéra, na druhý přímá cesta k cíli. Návrh vychází ze stávající koncepce parku, kterou doplňuje do harmonického kompozičního celku. Fyzikální metafora je zdánlivá – cívka, atom. Pomník jako lineární stavba poskytující místa k pobytu a relaxaci umožňující rychle a vtipně přejít parkem přirozeně překračuje centrální vodní plochu. Zde se nízko pod hladinou nachází pamětní deska. Dispoziční řešení a mobiliář umožňuje organizaci různých kulturních aktivit. Cílem bylo vytvořit místo pro všechny, místo věnované Václavem Dolejškem všem.“

koncepte architektonického řešení
schematický pohled, půdorys, řez

koncept

MOTTO:

Výjimečný a obětavý život
Václava Dolejška lze popsat
jako přímý s jasným cílem,
přesto plný překážek.

Cílem bylo vytvořit místo pro
všechny, místo věnované
Václavem Dolejškem všem.

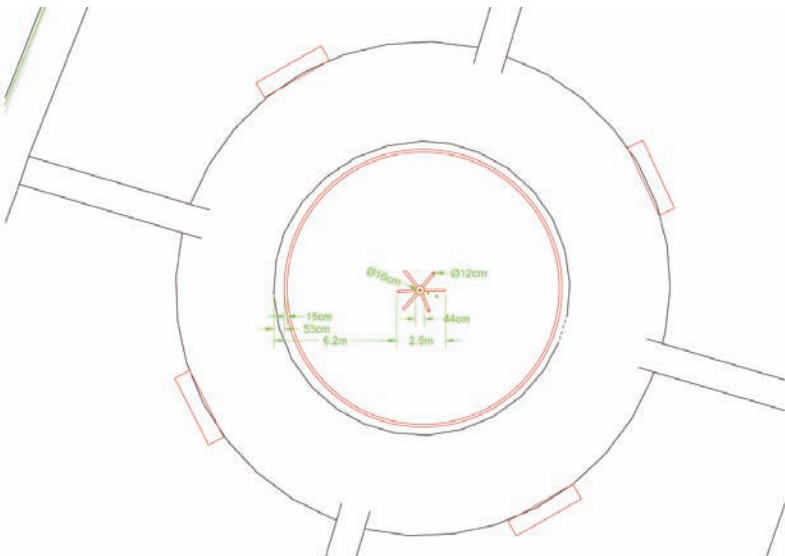
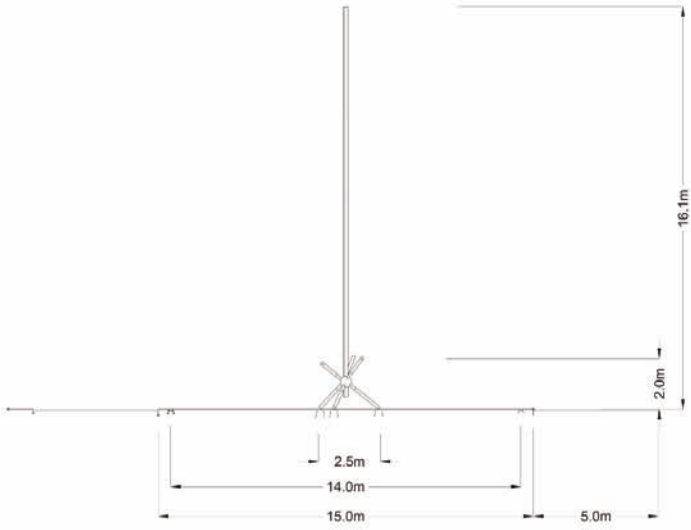
cesta vs. bariéra

návrh 3 | MgA. David Velík

„Plastika má vyvolat asociaci výboje Velkého třesku, kdy z „chaosu“ teorií vytryská nová, tvůrčí. Vertikála ční jako paprsek do výše, leskne se a pozdvihuje zrak diváka ke Slunci - zdroji záření všech směrů a frekvencí. Vržený putující stín jen doplňuje hru fyzikálních jevů. Kovový kruh v trávě symbolicky vymezuje hranici mezi prostory našeho světa a světa dosud neprobádaného. Pro V. Dolejška, který jej za svůj život překročil několikrát, může být využit coby připomínka v podobě textu o jeho životě. Celkový dojem má pak evokovat akci, výboj, záblesk, ale také připomínat význam statečného člověka. Může také odkazovat na samotný atom - „elementární částici“ s naznačenou dráhou dopadu a kruhový půdorys centrálního prostranství je prostorem, kde se návštěvník setkává a komunikuje s ostatními.“

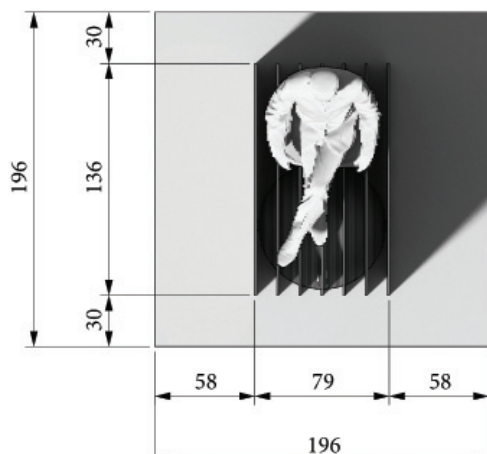
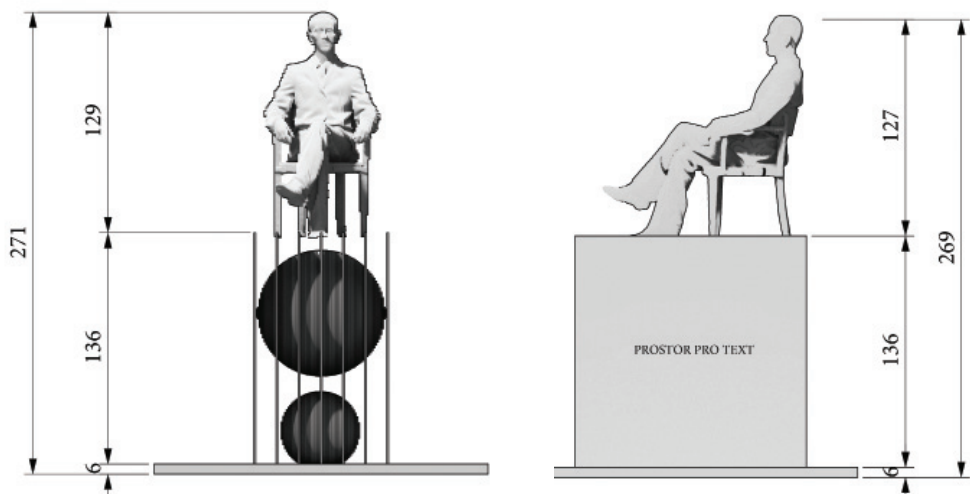

návrh 5 | Akad. Soch. Michal Gabriel

„Postava vědce sedí v uvolněné posici a hledí před sebe. Okamžik, kdy přicházejí kreativní myšlenky. Sedí v křesle na vzdušném lamelovém soklu, do kterého je možné z předního i zadního pohledu nahlédnout. V soklu se vznáší koule. Může být vnímána jako připomínka jeho práce, ale také jako univerzální tvar jakéhokoli tělesa rotujícího ve všech směrech kolem pomyslného středu. Návrh pomníku je založený na střetu klasických a zcela nových sochařských forem a postupů. Osobnost Václava Dolejška je v návrhu zastoupena sedící portrétní figurou, tedy tradiční sochařskou formou zobrazující významné osobnosti. Figura je realisticky pojatá a z části vymodelovaná tradičními sochařskými postupy, ale definitivní podoba je navržena v materiálu, který se v realistickém sochařství často nepoužívá. Zcela nové jsou technické postupy, které by byly použity při realizaci celého pomníku. Ty umožňují pracovat se strukturou povrchu sochy, dovolují zprůhlednit sokl, na kterém je socha umístěna a nakonec umožňují i vytvoření iluze vznášející se koule uprostřed soklu. Struktura tvořená řezanou hranou jednotlivých ocelových desek je výtvarným motivem tohoto návrhu. Sochu pokrývá závojem času, který zahalzuje detaily a sjednocuje realistickou sochu se symbolickým soklem.“

návrh 6 | Monika Jasioková

„Narušení roviny. Introvertní zaklenuť se do jinak beze změny plynoucí plochy parku. Neuzavírající se do svého středu, ale naopak hrdě otevřený světu. Nastavený k nebi, září, signálu. V Zemi jako otisk neviditelného, nezměřitelného, ale velkého.

Profesor Václav Dolejšek byl vizionářem vnímajícím intenzivněji to, co bylo jiným skryto. Svou tvrdou prací, přesvědčením a pílí dosáhl výšin. Přesto nikdy neustoupil od pokory, lidskosti a spravedlnosti, za kterou bojoval do poslední chvíle.

Stejně tak pomník symbolizuje Dolejškovu velikost spíše jako volný prostor, než-li jako cosi hmotného. Jako odrazovou plochu zkreslující zachycený zvuk přinášející k nám. Jako hřiště nabádající k experimentu.“

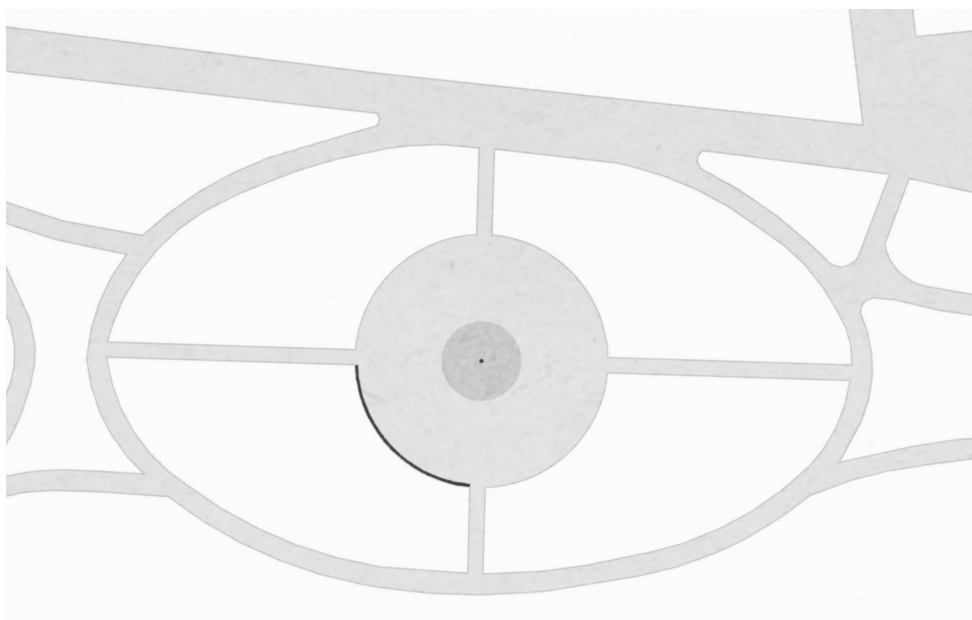
skryto pod úrovní okolního terénu

otisk nehmotného

akustické zrcadlo

návrh 7 | Anna Marie Černá, Kristýna Schulzová

„Celková koncepce návrhu vychází z osoby a života Václava Dolejška. Primárně by měla odrážet jeho vztah k práci a vědě, upozadění vlastní osobnosti a individuality před výsledky a hodnotami jeho výzkumné činnosti.

Z těchto důvodů nemá pomník podobu svého jmenovce, ale schématického modelu uranu, který je spjat s jeho výzkumem.

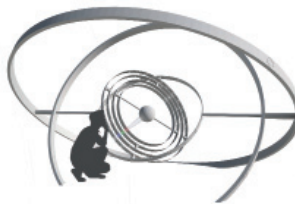
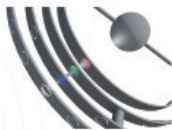
Návrh reflektuje snahu Václava Dolejška předat své znalosti a nadšení dalším generacím studentů, potažmo vědců. Z těchto důvodů bylo do modelu zakomponováno pět optických pokusů, na kterých si mladší i starší generace může vyzkoušet například lámání a ohýbání světla, skládání a rozkládání barevného spektra světla, nebo způsoby jakým fungují čočky a vypouklá zrcadla.

V neposlední řadě návrh reflektuje předčasný skon svého jmenovce a dává mu možnost podniknout zájem i v dalších generacích.“

SKLADANÍ BAREVNÉHO SPEKTRA

Pracovní listy věnované dělení světla do barevného spektra pomocí objektivky. Dělení světla do barevného spektra pomocí objektivky. Dělení světla do barevného spektra pomocí objektivky.

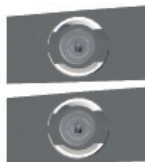
LOM SVĚTLA ZRCADY

Pracovní listy věnované odrazu světla na zrcadlech. Dělení světla do barevného spektra pomocí objektivky. Dělení světla do barevného spektra pomocí objektivky.

PRINCIP MİKROSKOPU

Pracovní listy věnované principu mikroskopu. Dělení světla do barevného spektra pomocí objektivky. Dělení světla do barevného spektra pomocí objektivky.

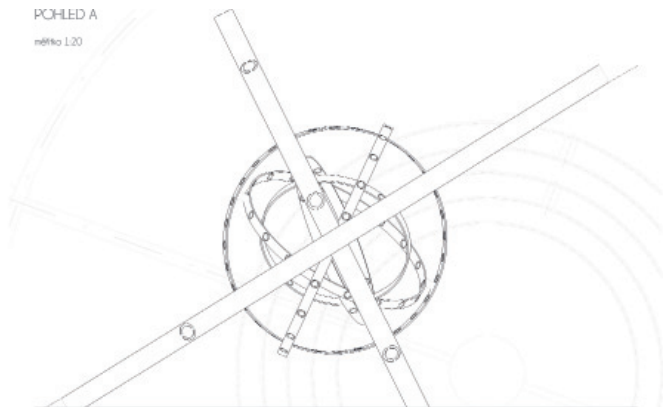
ROZKLAD SVĚTLA

Pracovní listy věnované rozkladu světla do barevného spektra. Dělení světla do barevného spektra pomocí objektivky. Dělení světla do barevného spektra pomocí objektivky.

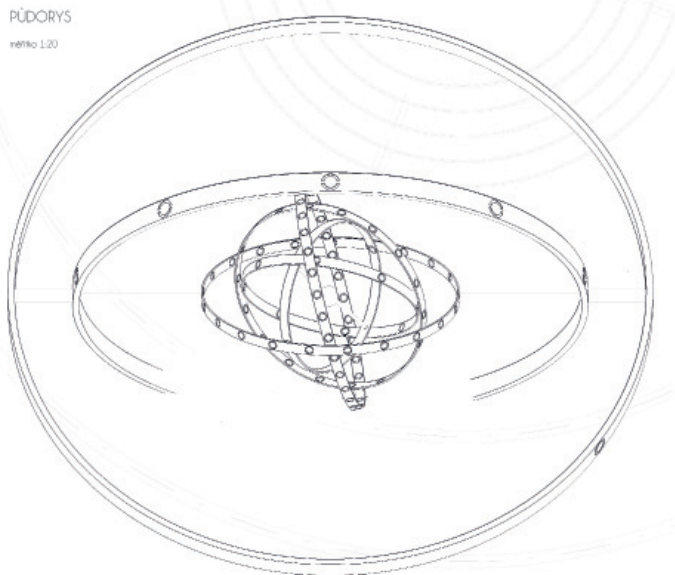
POHLED A

měřítko 1:20

PŮDORYS

měřítko 1:20

návrh 8 | Ing. arch. Alexander Kotačka, Ing. arch. Eva Pyková, Vít Beran Dis, Bc. Martin Král

„Pomník, který nelze minout.

Památník jako zásah do krajiny.

Obdélník vymezený středem kruhu uprostřed parku, vstupní fasádou Ústavu termomechaniky AV a jeho vchodem.

Odkrytí zeminy – historie. Nový mlatový povrch na úrovni -0,20.

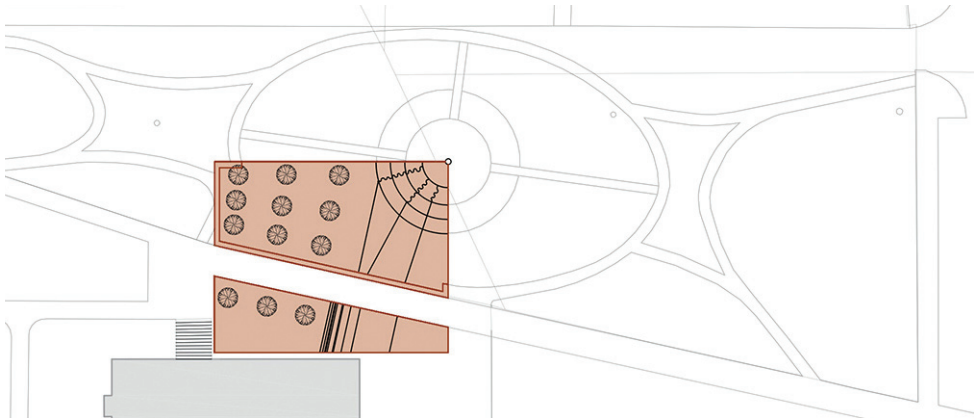
Sad – dvanáct stromků (hloh Lavallův, kultivar 'Carrierei') v pravidelném rastru s lavičkami.

Prostor pro užívání, pro zamyšlení i odpočinek. Červené plody dlouho do zimy.

Vlastní výtvarné dílo – grafické znázornění přechodu elektronů – v přírodní rezavé oceli.

„Jádro atomu“ – ocelová koule s faksimile podpisu Václava Dolejška – další informace o jeho životě a díle prostřednictvím QR kódu na jejím povrchu. Důležitá data budou také vyražena na jednotlivých kolejnicích.“

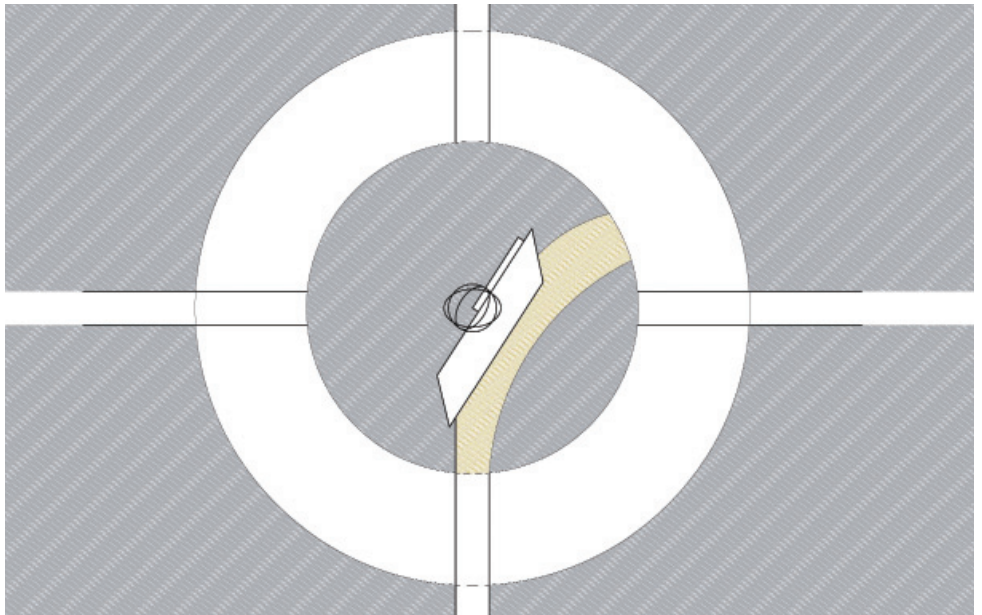
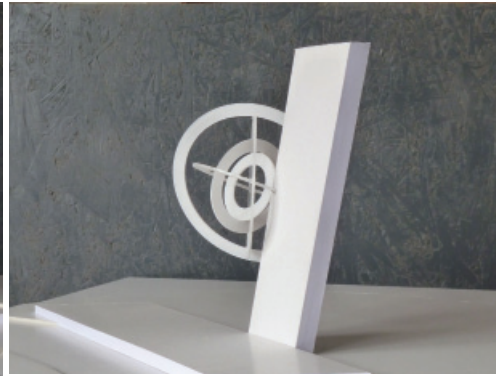

návr 10 | Ateliér Vrbík s.r.o. - Ing. arch. Jiří Vrbík, Ing. arch. Ondřej Vrbík

„Pomník Václava Dolejška – pět soustředných ocelových disků – šikmý pylon – zjednodušený model atomu s pěti orbity.“

návrh 11 | Ing. arch. Tomáš Blažek

„Návrh řeší umístění a ztvárnění pomníku fyzika Václava Dolejška, který se významně zapsal do české vědy 20. století. Návrh počítá s umístěním objektu do parku na jeho eliptické dráze v ose parku tak, aby dílo zapadlo do kontextu parkové úpravy a zakončovalo pohled směrem od Ládví. Dílo je sochařsky pojato s velkou mírou architektonické péče. V jeho středu je umístěna nadživotní podobizna Dolejška jakožto reliéf vybarvený ve stupních šedi s ostře řezanými hranami v digitalizované stylizaci. Součástí středního pole objektu je zlatený nápis „Václav Dolejšek“ a centrální reliéf, který se odehrává na cihelné stěně. Rám této stěny má vnější pole, která jsou prázdná a průchozí. Z nich stéká světelný tok systému světel RGB, která dynamicky mění barvu a vzhled nasvícení pomníku.“

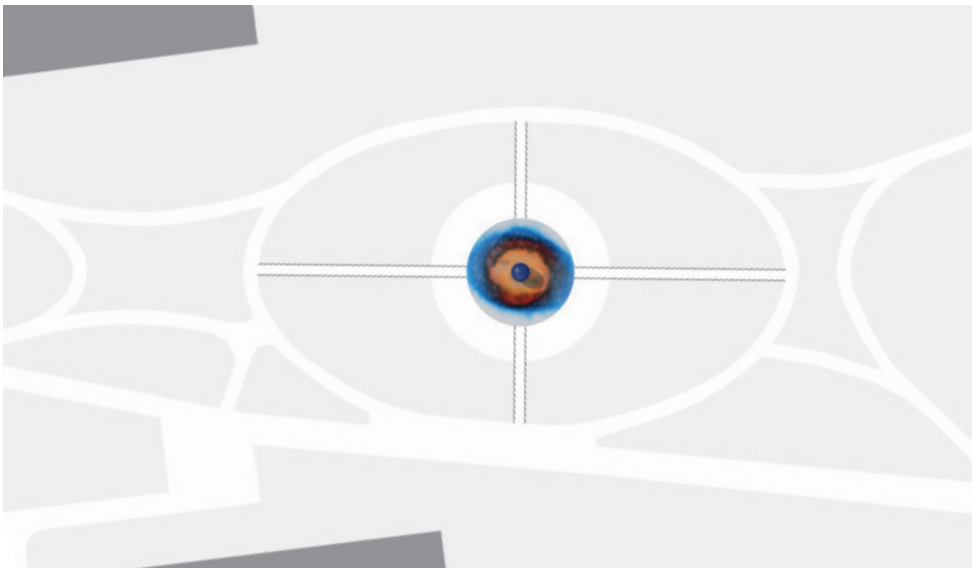
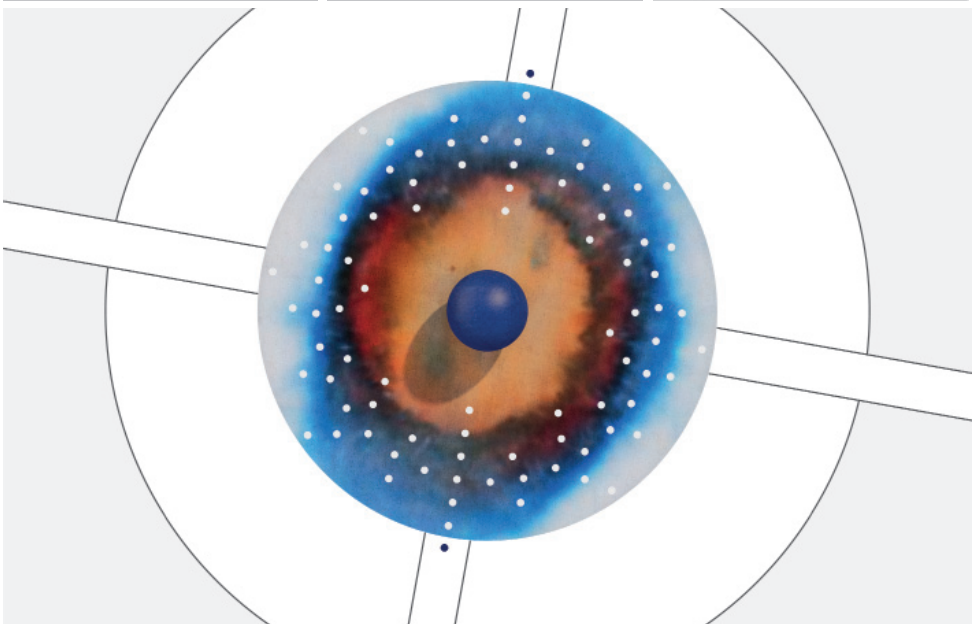
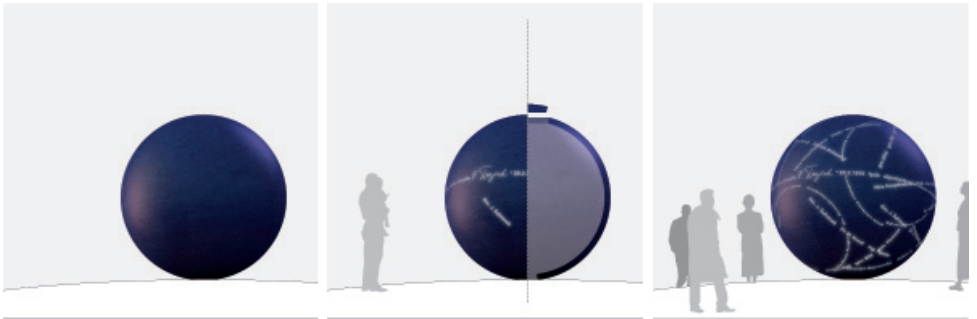

návrh 12 | Mikuláš Hapka, Jiří Jindřich, Jan Karhan, Leona Matějková, Christian Proios, Lukáš Ráček, Veronika Stryalová, Veronika Šrejmová, Tomáš Záborský

„Konceptem návrhu je objevování tajemství o Václavu Dolejškovi za použití zjednodušeného principu jím zkoumaného rentgenového prosvícení. Návštěvníkovi parku, který se dostane do interakce s pomníkem, by se zobrazovaly jednotlivé informace o Dolejškovi. Více návštěvníků by mohlo získat více informací. Ty by měly dohromady vytvořit komplexní obraz Dolejškova života a díla a mají podobu jmen Dolejškových spolupracovníků a následovníků. Pomník je prostá koule z homogenního betonu a informace - jména - jsou do ní skrytě vtisknuty z průsvitného materiálu. Návštěvníci parku v oblasti okolo pomníku mohou vstoupit na skryté nášlapné senzory, které následně rozsvítí příslušná jména na kouli.“

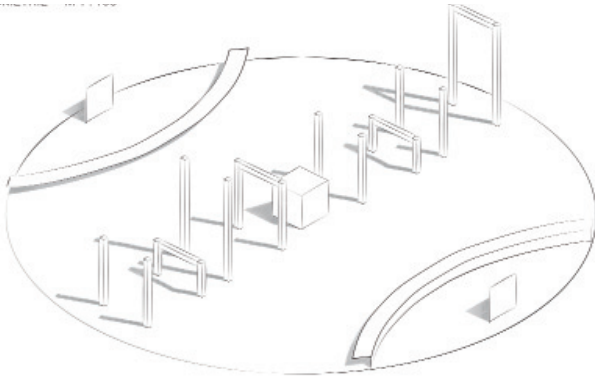

návrh 14 | Šimon Seidl , Barbora Magulová

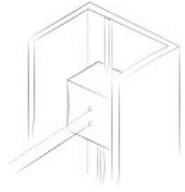
„Pro pomník jedné z nejvýznačnějších osobností české vědecké sféry jsme chtěli vytvořit dílo, které by jeho osobu a dílo nejen charakterizovalo, ale jež by v kolemjdoucím vzbudilo zájem o jeho poznání. Důležitý byl i vztah obyvatel města- chtěli jsme vytvořit něco, co budou mít rádi, čeho si budou vážit a na co budou hrdí.

Uvedeného je dosaženo propojením dvou principů, prvním je možnost využití pomníku jako interaktivní hry, na jejímž konci hráče čeká možnost dozvědět se více o životě Václava Dolejška. Druhým principem je pak jeho minimalistické provedení jež na sebe nenásilným způsobem váže pozornost a láká k bližšímu prozkoumání, vlastnost, které bychom s obyčejnou bustou nejspíše nedosáhli.“

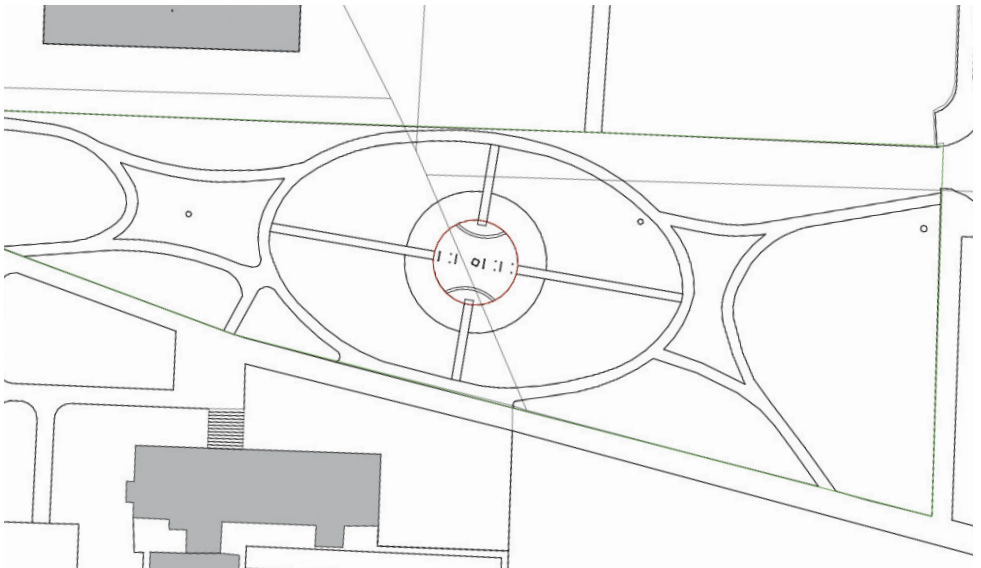
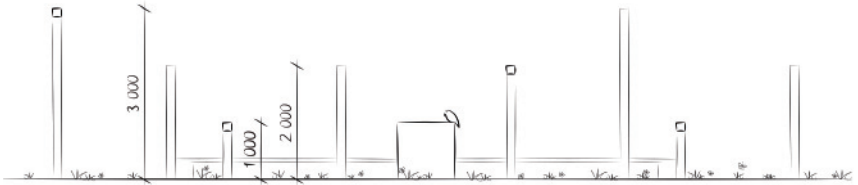
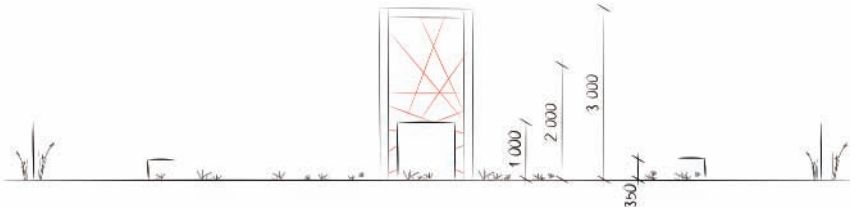

DETAIL

PORTRAIT

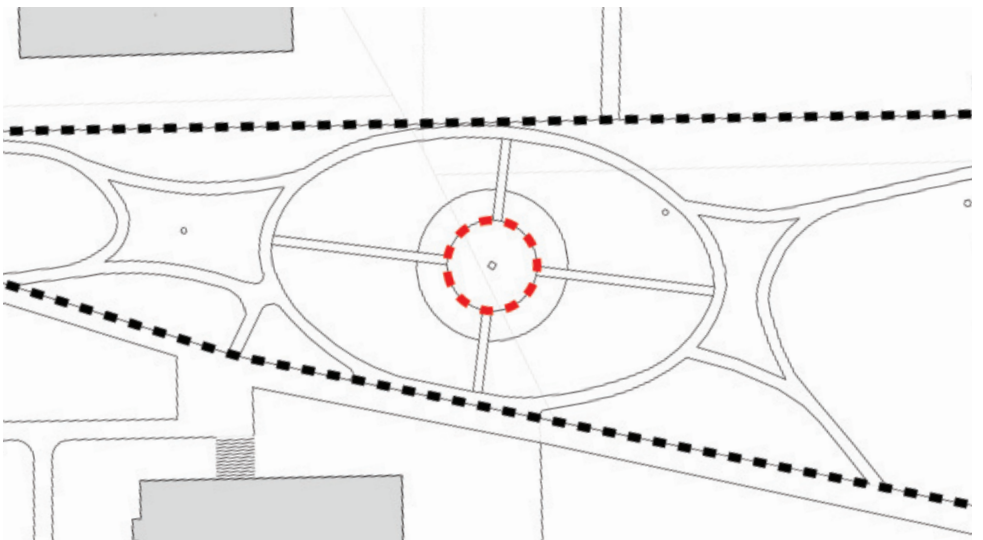

návrh 15 | Akad. Soch. Petr Šedivý

„Střet protichůdných neviditelných sil. Teplota je neviditelná síla (fyzikální zákony). Vize je neviditelná síla společnosti (pozitivní). Dogma je neviditelná síla tragedie, profesní kredit je neviditelná síla, vlastenectví je neviditelná síla.“

návrh 16 | Ing. arch. Václav Kocián, MgA. Natalie Chalcarzová, spolupráce: Ing. arch. Michala Koňářiková, Ing. arch. Eva Horáková

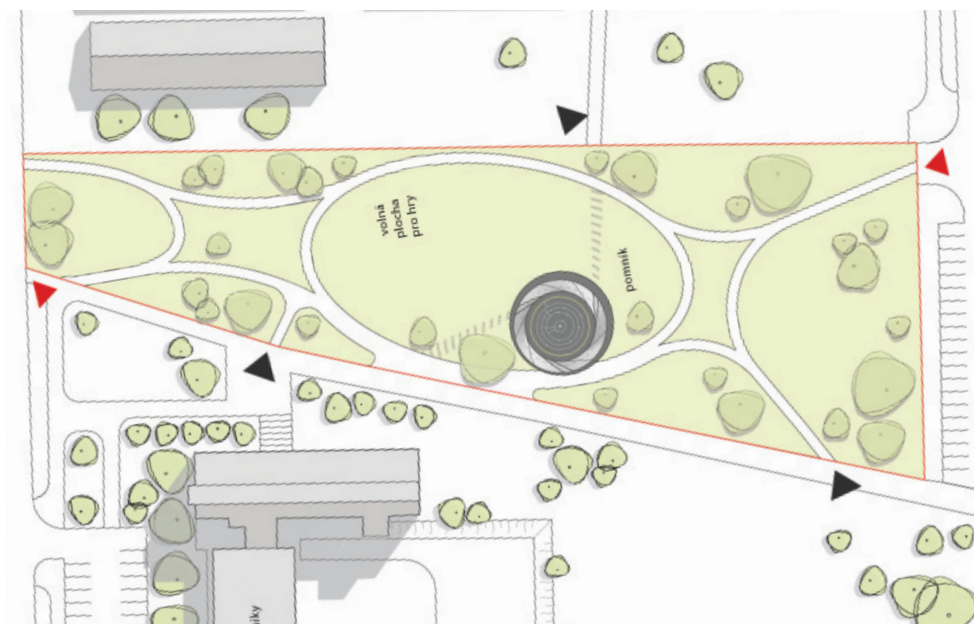
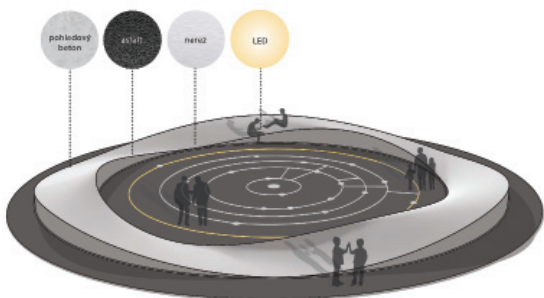
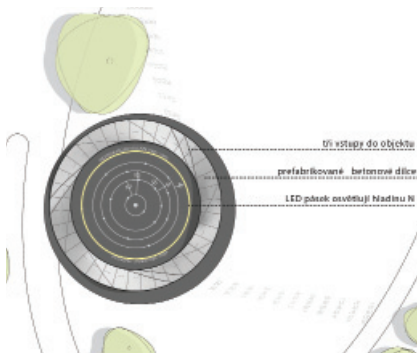
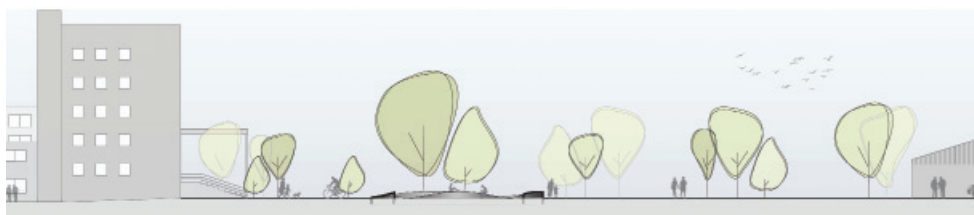
„Základní ideou pomníku Václava Dolejška je spojení důstojného mementa a příjemného místa pro setkávání. Pomník se odkazuje na vědeckou práci a osobnost Václava Dolejška, na zvědavou a přátelskou povahu.

Lidé se mohou v pomníku setkávat a chvíli v něm setrvat. Jedná se o interaktivní kruhový prostor, do kterého lze vstoupit, na okraj je možné si sednout nebo lehnout.

Forma vychází z elementárních tvarů - kružnice a vlnovky, tyto tvary reprezentují základní možnosti grafického zobrazení jevů, jež experimentální fyzika zkoumá a popisuje.

Jde o koncept atraktivního pomníku. Pro nás i budoucí generace je živou připomínkou neobyčejného člověka, jeho píle a odvahy.“

návrh 17 | Jan Adamus

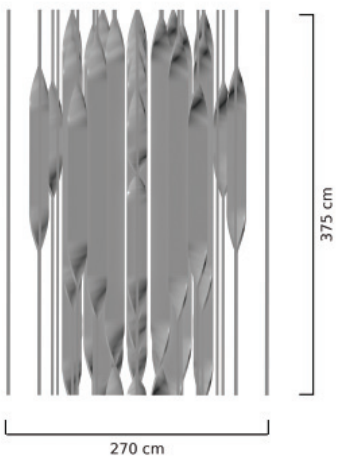
„Mým cílem bylo vytvořit panu profesoru Dolejškovi důstojnou sochu vypovídající o jeho osobnosti. Experimentální přístup k zobrazení jeho podobizny podtrhuje jeho důležitost na poli experimentální fyziky.

Konkrétní fyzické rysy se v tomto znázornění ztrácí, avšak považuji za důležitější zobrazení jeho moudré a odvážné osobnosti skrz zvolenou abstrakci.

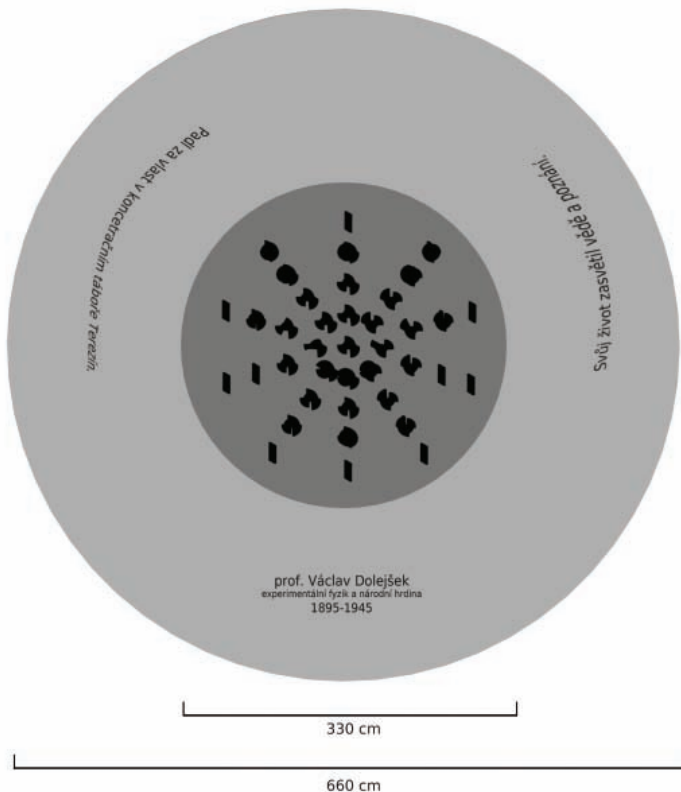
Pro budoucí generace je totiž důležitější příběh, osud a osobní charakter pana profesora Václava Dolejška, než jeho konkrétní obličej.

Myslím, že pomník svým výzorem podněcuje návštěvníka parku přemýšlet o osobnosti pana Dolejška. Při hledání odpovědí na své otázky zjistí, jakou moudrou a odvážnou osobností pan profesor Václav Dolejšek byl.“

PŮDORYS 1:20

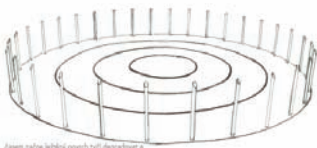

návrh 19 | Ing. arch. Lucie Procházková

„Návrh pomníku profesora Václava Dolejška je jednoduchým moderním pomníkem, který nesoupeří s okolím, do kterého byl vsazen. Design je inspirovaný životním příběhem Václava Dolejška. Jeho vzhled je ovlivněn objevem série N rentgenového spektra a předměty, které se každý den v životě Václava Dolejška vyskytovaly. Během dne a postupem času bude pomník procházet proměnou, ve dne bude otevřený a propojený s okolím, v noci bude světlým bodem v parku. Ze začátku své existence bude nový, blyštivý, silný, ale časem se jeho odlesky začnou vytrácet, až zůstane pouze narezlý kov bez schopnosti odrazu.“

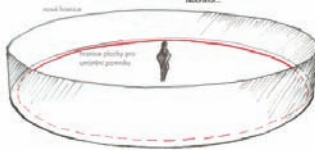

„Nakonec ale i on zmeřil už se bránil a laborantř byla zaslavena. Zanechal však po ní Václava Dolejšku i ostentních vříd-
sků stáje, kterou nikdo nevyznáje.“

zájem zahře lehký povrch tyč doplněný o
boční zmeřov nový vzduchovný.

... radešoval hranice nově. Vytvářel jí
také svůj prostor, ve kterém mohl hádat a
soupeřit se na týkání. Základí nový
laborantř...

Inspirace

nová sloupka symbolizuje renegoc-
novou kulturu, která byla jedním z ne-
závislejších nástrojů v laborantř

sloupka tyče se odvíjí od leteckého
základní laborantř Václava Dolejška
na ústavní fyzikální chemie. Základní
poměrku dodává létké měřtko.

prosvětlené sklo je obrazem pap-
sků procházejícího rentgenovou
mřížkou

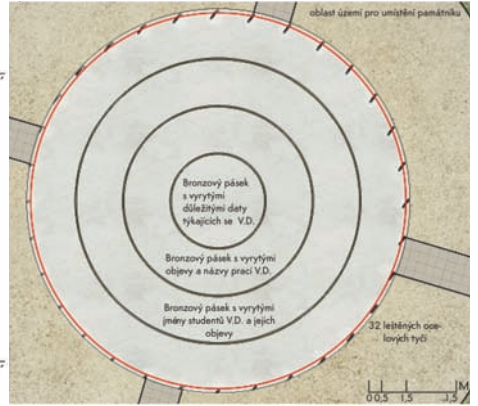
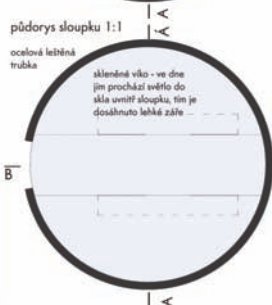
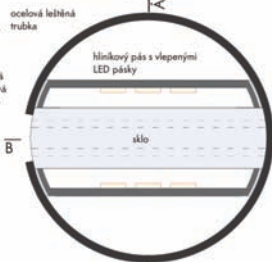
řez sloupkem
A - A'

řez sloupkem
B - B'

horizontální řez sloupkem I : I

návrh 20 | Ing. arch. Karolína Cebová

„vůně a barvy kvetoucí louky
jemný povrch křupajícího písku
šum listů

pevná zem
kruhové sloupořadí měnící se každým krokem
příjemný stín na ještě vyhřátém kameni

vášnivá debata vědců
smích dětí
dotek chladivých kapek

všude klid
jen svítící bod
tmavá hladina odrážející zář“

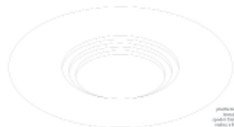

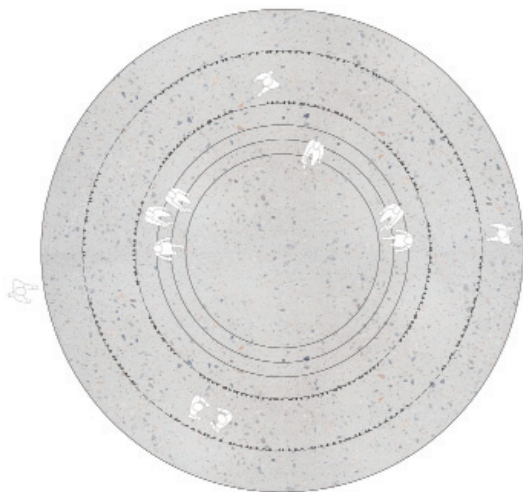
plan of the circular structure
with the central area

3D rendering of the circular structure
with the central area

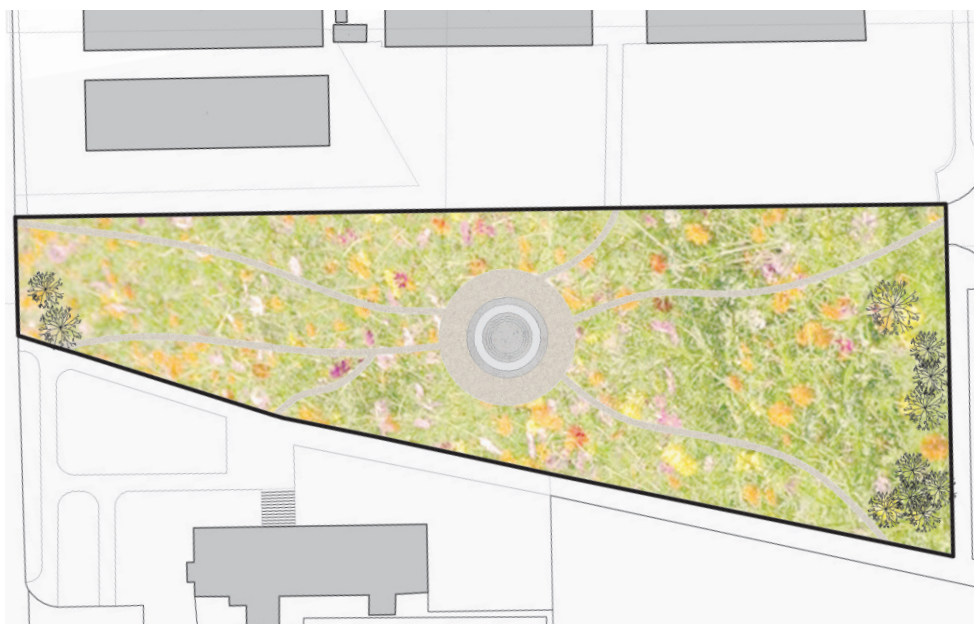
plan of the circular structure
with the central area

SECTION IN 1:50

SECTION IN 1:50

23| MgA. Ing. arch. Dita Mrázková

„Pomník neokázalý, pokorný a prostý; pomník jasný a srozumitelný.“

Pomník odkazuje na osobnost Václava Dolejška, na jeho skromnost, odvahu, a práci. Ztvárnění má charakter dláždění - tradičního způsobu provádění pomníků či náhrobků, nepříliš na sebe upozorňujícího, leč velmi důstojného a nadčasového. Kružnice vyskládaná z kamenných segmentů nese zprávu/text. Ten je orientován do středu kružnice - je tedy čitelný zevnitř a nepřímou tak vybízí k překročení pomyslné hranice a psychologicky zpřístupňuje středový travnatý kruh. Tvar pomníku - kružnice - se odkazuje k Dolejškovu světovému objevu, sérii N rentgenových spekter.“

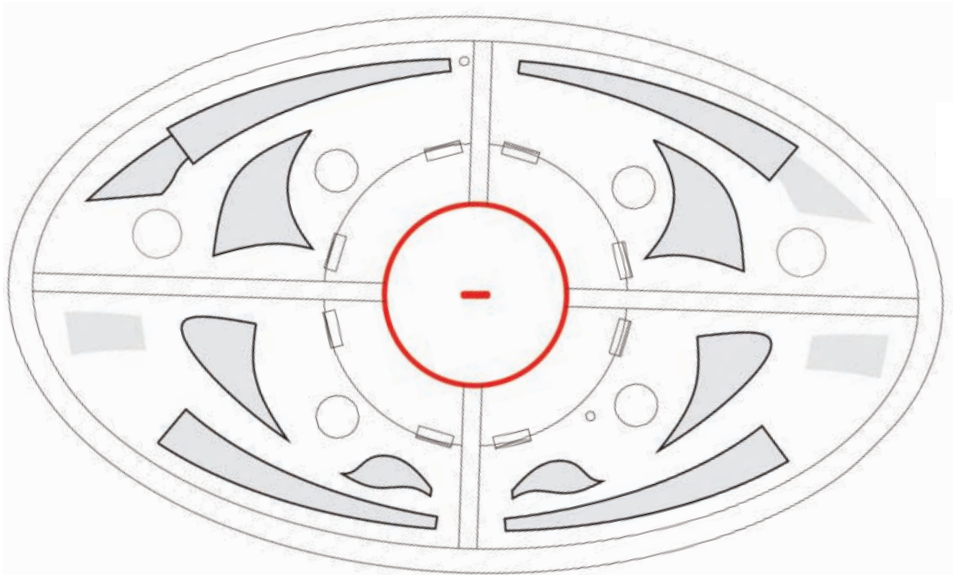
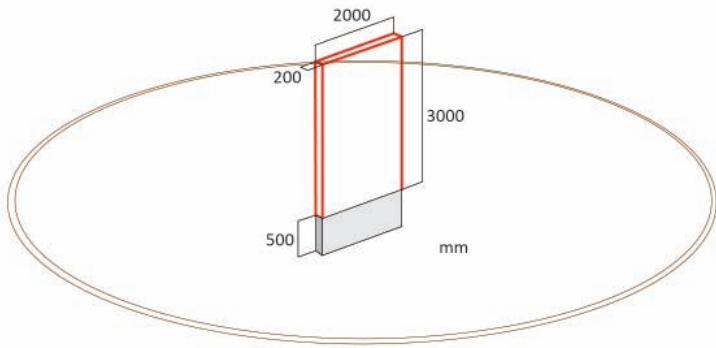
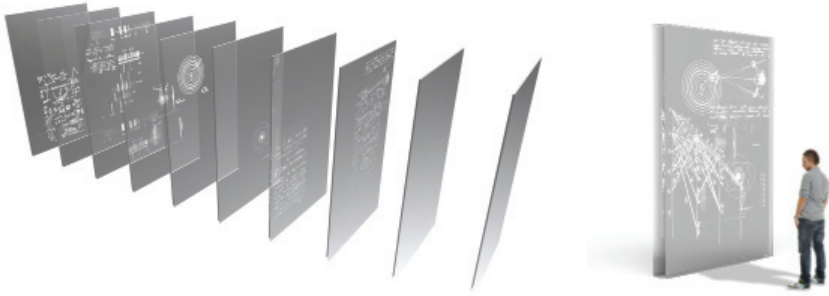
návrh 24 | Matěj Coufal, Eduard Herrmann

„Centrální obelisk znázorňuje Dolejškovu práci na poli rentgenové spektroskopie. V přeneseném významu se stává zkoumaným objektem, na který dopadá rentgenové záření (v našem případě viditelné světlo) a odkrývá nám, z čeho se objekt skládá. Jednotlivé vrstvy potom připomínají spektra, která vědec zkoumal. Slunce se stává pomyslnou rentgenkou.

Kovový prstenec po obvodu symbolizuje životní cestu, u které není důležitý začátek ani cíl, ale cesta sama. Na prstenci je zapsané kromě Dolejškovy života i jeho pomoc při odboji, jeho následná smrt v koncentračním táboře a jeho výzkum.

Kruh představuje i stěny koncentračního tábora, ve kterém se Dolejšek na konci svého života nacházel.“

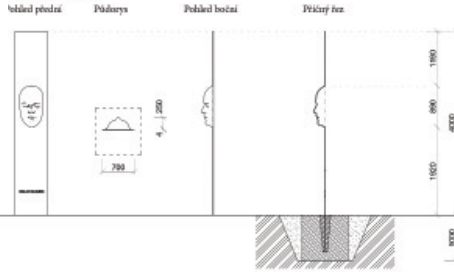
návrh 26 | Slavomír Peterka

„Návrh ukazuje, kdo byl Václav Dolejšek, pomocí pěti částí jednoho pomníku, pomocí pěti částí jednoho života, částí, jenž se vzájemně překrývají a doplňují a prezentují tak osobu Václava Dolejška. Sochy reagují na otevřenost parku Mazanka a vyrovnávají měřítko parku a měřítko člověka. Každá z nich je doplněna textem na desce před sochou. Materiálem je železo s patinovou úpravou, ústřední socha je odlita z bronzu.“

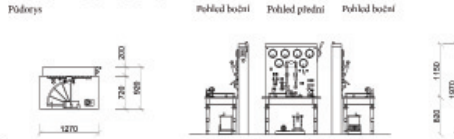

1 - Hlava M - 1:50

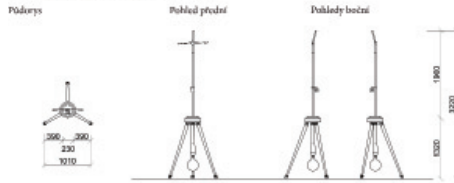
2 - Rentgenový spektrograf s proměnnou kvalitou krystalu M - 1:50

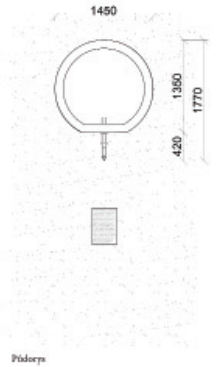
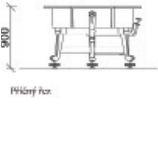
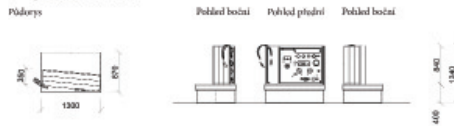
4 - Spektrograf M - 1:30

3 - Držák rentgenové lampy M - 1:50

5 - Vysíláčka M - 1:50

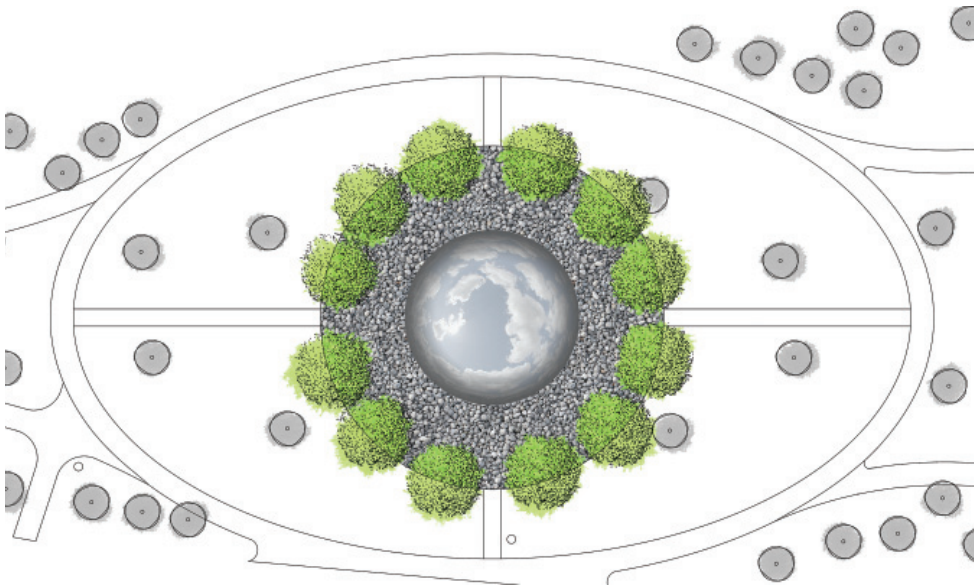
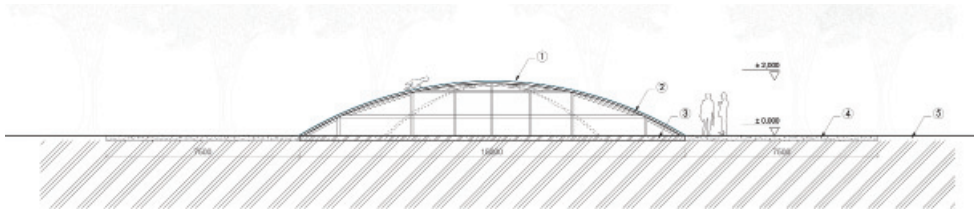
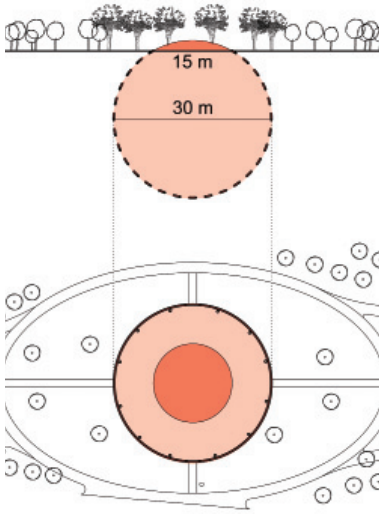

návrh 27 | H3Tarchitekti - MgA. Vít Šimek, Ing. arch. Martina Kubešová, Ing. arch. Tomáš Madro, Ing. arch. Darina Bartková

„Při přemýšlení nad podobou památníku jsme se snažili zejména abstrahovat téma. Poměrně složitá a pro laika téměř neuchopitelná problematika, kterou se pan profesor zabýval, je v našem řešení pojmenována pouze jako fyzika – zkoumání, sledování, zobrazování přírodních jevů. Navrhujeme velkou sférickou vypouklou plochu, ve které se zrcadlí okolí – svět – příroda – lidé – život. Pomyslná zakopaná koule odkazuje k pietě a k přemýšlení. Objekt, který může působit až metafyzicky a který nám ukazuje pouze svoji menší část. Dává nám tušit skutečnou velikost osobnosti.

Nerezový plášť umístěný v sídlištní krajině by měl být vyroben v lisovně a na místě osazen a svařen na ocelovou konstrukci s železobetonovým základem. Kruh kolem kopule by měl být vysypán vhodným sypkým materiálem pro bezpečný pohyb na památníku.“

návrh 28 | MgA. Ing. arch. Kateřina Vocelová

„Cílem návrhu je ztvárnit odkaz Václava Dolejška a připomenout jeho život a významnou vědeckou práci. V příloženém návrhu jsou zohledněny požadované parametry a koncepčně i provedením objekt interaktivně zapojuje pozorovatele do instalace. Nejedná se tedy pouze o pomník, ale zároveň skulptura obrazně provází životním příběhem vědce.“

